

Tescil Edilmiş Araçların Satış ve Devirleri ile Kiralama ve Rehin İşlemleri

Bu genelge; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 20.nci maddesinin (d) bendi gereğince, tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirleri 01.05.2010 tarihinden itibaren noterler tarafından elektronik ortamda yapılması karşısında, araç alım, satım ve tescil işlemlerinde gerçek kişilerin, kamu kurumlarının ve dolayısıyla belediyelerin araç alım satım işlerinde uyacakları esasları düzenlemektedir.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ

7197 Ankara, 18.04.2016

Özü: Tescil edilmiş araçların satış ve devirleri ile kiralama ve rehin işlemleri hk.

G E N E L G E

(5)

..... NOTER ODASI BAŞKANLIĞINA

..... NOTERLİĞİNE

Bilindiği üzere; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun değişik 20.nci maddesinin (d) bendi gereğince, tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirleri 01.05.2010 tarihinden itibaren noterler tarafından elektronik ortamda yapılmaktadır.

Araç satışlarının uygulamasına ilişkin olarak değişik tarihlerde duyurulan açıklamaları

içeren genelge ve genel yazıların ayıklanmaları ile toplanmaları çalışması kapsamında hazırlanan bu genelge, Yönetim Kurulunun 13.04.2016 günlü toplantısında görüşülerek kabul edilmiştir. Buna göre;

1)EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN, NOTERLERİN YAPACAĞI İŞLEMLERLE İLGİLİ AÇIKLAMALARI

01.05.2010 tarihinden itibaren araç satışlarının noterler tarafından elektronik ortamda yapılması nedeniyle, Emniyet Genel Müdürlüğü 27.04.2010 tarihli 4686-78571 sayılı yazısı ile bu satışlarda noterlerin, aşağıdaki açıklamalara göre işlem yapacaklarını Birliğimize duyurmuştur. Bu itibarla;

1.1- Noterlerin yapacağı işlemlerle ilgili genel hususlar

a) Tescilli araçların her çeşit satış ve devirleri, araç sahibi adına düzenlenmiş araç tescil belgesi veya geçerlilik süresi bitmemiş olması şartıyla tescile ilişkin geçici belge, bu belgelerin zayi olduğunun anlaşılmaması halinde ise trafik tescil bilgisayar kayıtları esas alınarak yapılacaktır.

Satış sırasında araç sahibi adına düzenlenmiş araç tescil belgesinin zayi olduğunun beyan edilmesi ve zayi bilgisinin trafik tescil bilgisayar kayıtlarında görülmemesi halinde, araç sahibi trafik tescil kuruluşlarına yönlendirilecek, zayii bilgisi tescil kuruluşunca bilgisayar kayıtlarına eklendikten sonra aracın satış veya devir işlemi yapılacaktır.

b) Satış veya devri yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisi, gecikme faizi, gecikme zammı, vergi cezası ve trafik idari para cezası borcu bulunup bulunmadığı ile araç üzerinde satış ve/veya devri kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunup bulunmadığı EGM bilgisayar sistemi aracılığıyla GİB bilgi sisteminden kontrol edilecek, borç veya kısıtlayıcı şerh bulunmadığının anlaşılmaması halinde aracın satış veya devir işlemi yapılabilir.

c) Aracın geçerli muayenesinin olduğunun, EGM bilgisayar sistemi aracılığıyla Ulaştırma Bakanlığı bilgi sisteminden teyit edilememesi halinde, alıcı kişi noter tarafından bu hususta bilgilendirilmek ve buna ilişkin satış senedine ve tescile ilişkin geçici belgeye şerh düşülmek suretiyle satış veya devir işlemi yapılabilir.

d) Aracın geçerli zorunlu mali sorumluluk sigortasının olduğu, EGM bilgisayar sistemi aracılığıyla TRAMER bilgi sisteminden teyit edilememesi halinde, "Aracın zorunlu mali sorumluluk sigortası TRAMER kayıtlarından teyit edilemediğinden, tarafımdan sigorta yaptırincaya ya da sigorta bilgilerini düzelttirinceye kadar araç tescil belgesinin trafik

tescil kuruluşunca tanzim edilmeyeceğini ve aracı trafikte kullanamayacağını biliyorum." şeklinde geçici belge üzerine sistem tarafından şerh düşülecektir. Aracın sigortasının olmaması satış ve devire engel bir durum olmayıp, sadece araç tescil belgesi düzenlenmesine engeldir.

e) Satış veya devir işlemi sırasında, araca ait tescil belgesi/tescile ilişkin geçici belge üzerindeki bilgiler (sahiplik bilgisi, araç bilgisi) ile aracın bilgisayar kayıtlarındaki bilgileri arasında farklılık olduğunun anlaşılması durumunda, bilgisayar kayıtları esas alınacaktır.

Araç cinslerine göre aşağıda maddeler halinde belirtilen bilgisayar kayıtlarındaki araç bilgilerinde eksiklik veya yanlışlık olduğunun anlaşılması halinde satış veya devir işlemi yapılmayıp, araç sahibi herhangi bir trafik tescil kuruluşuna yönlendirilecek ve bu bilgilerde trafik tescil kuruluşlarınca gerekli düzeltme işlemi yapıldıktan sonra satış veya devir işlemi yapılacaktır.

"Eski ruhsatlarda "koltuk sayısı (istihap haddi)" olarak geçen ibare yeni ruhsatlarda "sürücü dahil koltuk sayısı" olarak değiştirildiğinden ve bunun sonucu olarak sistemdeki mevcut koltuk sayısı değerleri 1 (bir) adet arttırıldığından; satış işlemi başlangıcındaki "Araç Plaka Sorgusu" sonucu gelen bilgilerde Koltuk Sayısı ruhsatta bulunan sayıdan 1 (bir) adet fazla gözüküyor ise vatandaş tescil şubesine yönlendirilmeden satış işlemine devam edilecektir."

Otomobil cinsi araçlar için;

Markası

Cinsi

Motor No

Şase No

Koltuk sayısı

Silindir hacmi

Model yılı

Rengi

Yakıt cinsi

Kullanım amacı-şekli

Minibüs ve otobüs cinsi araçlar için;

Markası

Cinsi

Motor No

Şase No

Koltuk sayısı

Silindir hacmi

Model yılı

Rengi

Yakıt cinsi

Kullanım amacı-şekli

Kamyonet ve kamyon cinsi araçlar için;

Markası

Cinsi

Motor No

Şase No

Koltuk sayısı

Model yılı

Rengi

Azami yüklü ağırlığı

Net ağırlığı

Yakıt cinsi

Kullanım amacı-şekli

Çekici cinsi araçlar için;

Markası

Cinsi

Motor No

Şase No

Model yılı

Rengi

Azami yüklü ağırlığı

Net ağırlığı

Katar ağırlığı

Yakıt cinsi

Kullanım amacı-şekli

Motosiklet ve motorlu bisiklet cinsi araçlar için;

Markası

Cinsi

Motor No

Şase No

Silindir hacmi

Model yılı

Rengi

Yakıt cinsi

Kullanım amacı-şekli

Römork ve yarı römork cinsi araçlar için;

Markası

Cinsi

Şase No

Model yılı

Rengi

Azami yüklü ağırlığı

Net ağırlığı

Kullanım amacı-şekli

Traktör cinsi araçlar için;

Markası

Cinsi

Motor No

Şase No

Model yılı

Rengi

Net ağırlığı

Yakıt cinsi

Kullanım amacı-şekli

Özel amaçlı araçlar için;

Markası

Cinsi

Şase No

Model yılı

Rengi

Net ağırlığı

Yakıt cinsi

Kullanım amacı-şekli

f) Satış veya devir işlemi yevmiye tarihi ve numarası ile birlikte, siciline işlenmek üzere noter tarafından, elektronik sistemle EGM bilgi sistemine iletilecektir.

Yevmiye tarihi ve numarasının EGM sistemine iletildiğine dair referans numarasının TNB 'ye ulaşmadığı durumlarda, TNB tarafından takibi yapılarak yevmiye tarihi ve numarası EGM bilgi sistemine iletilecektir. Tescile ilişkin geçici belge, yevmiye numarası bildirilmeksizin üretilmeyecektir.

Elektronik sistemle temin edilen satış veya devir işlemleri ile birlikte araç tescil bilgileri Emniyet Genel Müdürlüğü'nce elektronik sistemle Maliye Bakanlığına bildirilecektir. Yevmiye numarasının EGM bilgi sistemine iletilmediği kayıtlar, Maliye Bakanlığına bildirilmeyecektir.

Bildirimlerin elektronik sistemle gönderilmesine ilişkin EGM ve Maliye Bakanlığı arasındaki sistem oluşturuluncaya kadar, noter tarafından üç iş günü içerisinde Maliye Bakanlığı'na veya ilgili vergi dairesine bildirimde bulunulacaktır.

g) Yapılan satış veya devir işlemi üzerine ilgili noter tarafından, yeni malik adına bir ay süreyle geçerli "Tescile İlişkin Geçici Belge" iki suret olarak düzenlenecek, belgeler noterce onaylandıktan sonra, bir sureti araç sahibine verilecek, bir sureti ise satış sözleşmesi ve diğer belgelerle birlikte noterlikte muhafaza edilecektir.

h) Aracın alıcısı adına düzenlenecek olan araç tescil belgesi ile gerekmesi halinde motorlu araç trafik belgesi ücreti, satış veya devir esnasında noter tarafından tahsil edilecek ve tahsil bilgisi elektronik sistemle EGM 'ye iletilecektir.

i) Sefer görev emri bulunan araçlarda yapılacak işlemler

Satış veya devri yapılacak olan aracın bilgisayar kayıtlarında veya motorlu araç trafik belgesinde sefer görev emri bulunduğuna dair kayıt olması halinde, noter araç sahibinden "Sefer Görev Emri" belgesini isteyerek, belgenin arka yüzündeki kimlik ve adres bilgilerini yeni sahibi adına doldurup imzalattırarak tebliğ edecek, tebliğ edilen sefer görev emrinin bir sureti Milli Müdafaa Mükellefiyeti Komisyonu kararının alındığı İl Valiliğine (İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü) gönderilecektir. (Milli Müdafaa Mükellefiyeti Komisyonu'nun adı Sefer Görev Emrinin sağ alt köşesinde yer almaktadır).

Sefer görev emrinin kaybedilmesi halinde yapılacak işlemler

Satıcı tarafından sefer görev emrinin zayi edildiğinin bildirilmesi durumunda ise, araç sahibi satışın yapılacağı noterin bulunduğu yerdeki Afet ve Acil Durum Müdürlüğüne yönlendirilerek, zayii olan Sefer Görev Emrinin örneği temin edilecek ya da Milli Müdafaa Mükellefiyeti Komisyonu kararının alındığı ilin Afet ve Acil Durum Müdürlüğünden faks yoluyla temin edilmek suretiyle Sefer Görev Emri alıcıya tebliğ edilecektir.

Milli Savunma Bakanlığı Seferberlik Dairesi Başkanlığınca Birliğimize gönderilen 08.05.2015 gün ve 50694522-1710-79-15/Loj.Sef.Ş. sayılı yazıda da Sefer görev emirli araç sahipleri araçlarını satmak için noterlere başvurdıklarında sefer görev emirlerini (SGE) ibraz etmek zorundadırlar. Fakat bazı durumlarda sefer görev emirleri araç sahiplerince kaybedilmekte ve araç satışında sıkıntılar yaşanabilmektedir. Sefer görev emirlerini kaybeden vatandaşlar il afet ve acil durum müdürlüklerine başvurdıklarında SGE lerinin tıpkıçekimlerini alabilmekteler, kendilerine sistemden tekrar çıktı verilmemektedir.

Bu gibi durumlarda vatandaşlar noterlere tıpkıçekim ve belgegeçer şeklindeki sefer görev emirlerini beyan etmektedir. Noterlerin, araç ruhsatları ile ibraz edilen SGE'lerde (asıl, tıpkıçekim, belgegeçer) yazan şasi numarası, motor numarası, araç cinsi bilgilerini kontrol ettikten sonra işlem yapması ve komisyon kararını alan valiliğin il afet ve acil durum müdürlüğüne önlü arkalı tıpkıçekimini göndermesi gerekmektedir. İl afet ve acil durum müdürlükleri noterler tarafından gönderilen yeni sahip bilgilerini Seferberlik Bilgi Sistemine girmektedirler.

Bu kapsamda vatandaşların araç satışında problem yaşamaması ve mağdur olmaması adına konunun tüm noterlere bildirilmesini tensiplerinize arz ederim. denildiğinden sefer görev emri belgesinin kaybolduğunun bildirilmesi halinde, yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda işlem yapılması gerekmektedir.

Sefer görev emri bulunan iş makineleri

Sefer görev emri bulunan iş makinelerinin satış veya devir işlemlerinde de yukarıda yapılan açıklamalara göre hareket edilecektir.

1.2 - Satış ve tescil işlem türleri

Satış veya devir işlemi sırasında noterlerce aşağıda belirtilen satış türleri kullanılacak, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve Yönetmeliğinin ilgili hükümleri saklı kalmak üzere aşağıda belirtilen işlemler yapılacaktır;

a) Normal plakalı (beyaz zemin üzeri siyah harf ve rakamlar) araç

a.1) Normal plakalı bir aracın yine normal plakalı olarak satışı ve tescili

- Tescile ilişkin Geçici Belge düzenlenecek,
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Satışta kullanılan araç tescil belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecektir.

a.2) Normal plakalı bir aracın resmi plaka kullanacak kurumlara satışı ve tescili

- Tescile ilişkin Geçici Belge düzenlenecek,
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Satışta kullanılan araç tescil belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecektir.
- Aracın plakası noterce alınarak kullanılamayacak şekilde iptal edilecek, aynı plaka araç sahibi tarafından resmi plaka olarak bastırılarak, trafik tescil kuruluşunda mühürlenecektir.

a.3) Normal plakalı bir aracın elçilik, konsolosluk veya diplomatik kişilere satışı ve tescili (CC, CD, CG, CM plakalara tescili)

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek,
 - Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
 - Motorlu Araç Trafik Belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
 - Araca ait tescil ve trafik belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecek,
- Alıcı adına tescil işlemi ikamet adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunda yapılacaktır. Burada yapılacak tescil işlemi sırasında Dışişleri Bakanlığından alınmış takrir belgesi ibraz edilecek, araç bu belgede belirtilen plakaya tescil edilecektir. Araç tescil ve trafik belgesi ilgilinin trafik tescil kuruluşuna müracaatına müteakip basılacaktır. Aracın önceki plakası tescil işlemini yapacak olan trafik tescil kuruluşunca alınarak iptal edilecektir.

a.4) Normal plakalı bir aracın yabancı kişi veya şirkete satışı ve tescili (MA-MZ plakalara tescili)

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek,
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Motorlu Araç Trafik Belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Araca ait tescil ve trafik belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecek,
- Alıcı adına tescil işlemi ikamet adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunda yapılacaktır. Araç tescil ve trafik belgesi ilgilinin trafik tescil kuruluşuna müracaatına müteakip basılacaktır. Aracın önceki plakası tescil işlemini yapacak olan trafik tescil kuruluşunca alınarak iptal edilecektir.

b) Engelli aracı

b.1) Engelliye ait özel tertibatlı bir aracın normal (tertibatsız) kullanacak bir kişiye satışı ve tescili

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek,
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Satışta kullanılan araç tescil belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecek,

- Araçta tadilat yapılması gerektiğinden, gerekli tadilat projesi düzenlettirilip, muayyenesi yaptırıldıktan sonra alıcının ikamet adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşuna müracaat edilecek, araç tescil belgesi bu aşamadan sonra basılacaktır. Üzerinde engellilere ait işaret bulunan plaka işlemi yapacak olan trafik tescil kuruluşunca alınarak iptal edilecektir.

b.2) Engelliye ait özel tertibatlı bir aracın yine engelli kişiye satışı ve tescili

- Tescile ilişkin Geçici Belge düzenlenecek,
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Satışta kullanılan araç tescil belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecek,
- Araçta engellinin engel durumuna göre tadilat yapılması gerekebileceğinden, gerekli olması halinde tadilat projesi düzenlettirilip, muayyenesi yaptırıldıktan sonra alıcının ikametinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşuna müracaat edilecek, araç tescil belgesi bu aşamadan sonra basılacaktır.

b.3) Engelliye ait bir aracın elçilik, konsolosluk veya diplomatik kişilere satışı ve tescili (CC, CD, CG, CM plakalara tescili)

- Tescile ilişkin Geçici Belge düzenlenecek,
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Motorlu Araç Trafik Belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Araca ait tescil ve trafik belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecek,
- Alıcı adına tescil işlemi ikamet adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunda yapılacaktır. Burada yapılacak tescil işlemi sırasında Dışişleri Bakanlığından alınmış takdir belgesi ibraz edilecek, araç bu belgede belirtilen plakaya tescil edilecektir. Araç tescil ve trafik belgesi ilgilinin trafik tescil kuruluşuna müracaatına müteakip basılacaktır. Aracın önceki plakası tescil işlemini yapacak olan trafik tescil kuruluşunca alınarak iptal edilecektir. Müracaat sırasında ayrıca tadilat projesi ile muayyenesi yapıldığına dair belge de ibraz edilecektir.

b.4) Engelliye ait bir aracın yabancı kişi veya şirkete satışı ve tescili (MA-MZ plakalara tescili)

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek,
 - Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
 - Motorlu Araç Trafik Belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
 - Araca ait tescil ve trafik belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecek,
- Alıcı adına tescil işlemi ikamet adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunda yapılacaktır. Araç tescil ve trafik belgesi ilgilinin trafik tescil kuruluşuna müracaatına müteakip basılacaktır. Aracın önceki plakası tescil işlemi yapacak olan trafik tescil kuruluşunca alınarak iptal edilecektir. Müracaat sırasında ayrıca tadilat projesi ile muayyenesi yapıldığında dair belge de ibraz edilecektir.

c) Ambulans/Acil Sağlık Aracı

c.1) Ambulans/Acil Sağlık Aracı cinsi bir aracın normal (kamyonet, minibüs gibi) bir araca dönüştürülerek kullanacak olan kişilere satışı ve tescili

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek,
 - Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
 - Motorlu Araç Trafik Belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
 - Araca ait tescil ve trafik belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecek,
- Araçta tadilat yapılması gerektiğinden, gerekli tadilat projesi düzenlettirilip, muayyenesi yaptırıldıktan sonra alıcının ikamet adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşuna müracaat edilecek, araç tescil ve trafik belgesi bu aşamadan sonra basılacaktır.

c.2) Ambulans/Acil Sağlık Aracı cinsi bir aracın yine ambulans olarak kullanacak olan kişilere satışı ve tescili

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek,
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Araca ait tescil belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecek,

- Sağlık Müdürlüğünce düzenlenmiş Ambulans/Sağlık aracı uygunluk belgesi veya uygunluk yazısı noterce alınacak.

c.3) Ambulans/Acil Sağlık Aracı cinsi bir aracın elçilik, konsolosluk veya diplomatik kişilere satışı ve tescili

(CC, CD, CG, CM plakalara tescili)

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek,
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Motorlu Araç Trafik Belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Araca ait tescil ve trafik belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecek,
- Plaka değişikliği yapılması gerektiğinden, Dışişleri Bakanlığınca düzenlenmiş tahrir belgesi ile birlikte ikamet adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşuna müracaat edilerek tescil ve trafik belgesi alınacaktır. Aracın önceki plakası tescil işlemini yapacak olan trafik tescil kuruluşunca alınarak iptal edilecektir. Araç tescil ve trafik belgesi ilgilinin trafik tescil kuruluşuna müracaatına müteakip basılacaktır.

c.4) Ambulans/Acil Sağlık Aracı cinsi bir aracın yabancı kişi veya şirkete satışı ve tescili (MA-MZ plakalara tescili)

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek,
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Motorlu Araç Trafik Belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Araca ait tescil ve trafik belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecek,
- Plaka değişikliği yapılması gerektiğinden, ikamet adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşuna müracaat edilerek tescil ve trafik belgesi alınacaktır. Aracın önceki plakası tescil işlemini yapacak olan trafik tescil kuruluşunca alınarak iptal edilecektir. Araç tescil ve trafik belgesi ilgilinin trafik tescil kuruluşuna müracaatına müteakip basılacaktır.

d) CC, CD, CG, CM plakalı araçlar

d.1) CC, CD, CG, CM plakalı bir aracın normal plakalı (beyaz zemin üzeri siyah harf ve

rakamlar) olarak kullanacak kişilere satışı ve tescili

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek,
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Motorlu Araç Trafik Belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Satışta kullanılan araç tescil ve trafik belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecek,
- Aracın tescil plakası noterce alınarak kullanılamayacak şekilde iptal edilecek,
- Alıcı adına tescil işlemi ikamet adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunda yapılacaktır. Araç tescil ve trafik belgesi ilgilinin trafik tescil kuruluşuna müracaatına müteakip basılacaktır.

d.2) CC, CD, CG, CM plakalı bir aracın elçilik, konsolosluk veya diplomatik kişilere satışı ve tescili (CC, CD, CG, CM plakalara tescili)

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek,
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Motorlu Araç Trafik Belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Satışta kullanılan araç tescil ve trafik belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecek,
- Alıcı adına tescil işlemi ikamet adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunda yapılacaktır. Burada yapılacak tescil işlemi sırasında Dışişleri Bakanlığından alınmış takdir belgesi ibraz edilecek, araç bu belgede belirtilen plakaya tescil edilecektir. Araç tescil ve trafik belgesi ilgilinin trafik tescil kuruluşuna müracaatına müteakip basılacaktır. Aracın önceki plakası tescil işlemini yapacak olan trafik tescil kuruluşunca alınarak iptal edilecektir.

d.3) CC, CD, CG, CM plakalı bir aracın yabancı kişi veya şirkete satışı ve tescili (MA-MZ plakalara tescili)

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek,
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Motorlu Araç Trafik Belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,

- Satışta kullanılan araç tescil ve trafik belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecek,
- Aracın plakası noterce alınarak kullanılamayacak şekilde iptal edilecek,
- Alıcı adına tescil işlemi ikamet adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunda yapılacaktır. Araç tescil ve trafik belgesi ilgilinin trafik tescil kuruluşuna müracaatına müteakip basılacaktır.

e) MA-MZ plakalı araçlar

e.1) MA-MZ plakalı bir aracın normal plakalı (beyaz zemin üzeri siyah harf ve rakamlar) olarak kullanacak kişilere satışı ve tescili

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek,
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Motorlu Araç Trafik Belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Satışta kullanılan araç tescil ve trafik belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecek,
- Aracın plakası noterce alınarak kullanılamayacak şekilde iptal edilecek,
- Alıcı adına tescil işlemi ikamet adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunda yapılacaktır. Araç tescil ve trafik belgesi ilgilinin trafik tescil kuruluşuna müracaatına müteakip basılacaktır.

e.2) MA-MZ plakalı bir aracın elçilik, konsolosluk veya diplomatik kişilere satışı ve tescili (CC, CD, CG, CM plakalara tescili)

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek, >Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Motorlu Araç Trafik Belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Satışta kullanılan araç tescil ve trafik belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecek,
- Alıcı adına tescil işlemi ikamet adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunda yapılacaktır. Burada yapılacak tescil işlemi sırasında Dışişleri Bakanlığından alınmış takrir belgesi ibraz edilecek, araç bu belgede belirtilen plakaya tescil edilecektir. Araç tescil ve trafik belgesi ilgilinin trafik tescil kuruluşuna müracaatına müteakip basılacaktır. Aracın

önceki plakası tescil işlemini yapacak olan trafik tescil kuruluşunca alınarak iptal edilecektir.

e.3) MA-MZ plakalı bir aracın yabancı kişi veya şirkete satışı ve tescili (MA-MZ plakalara tescili)

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek,
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Satışta kullanılan araç tescil belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecektir.

f) Resmi plakalı araçlar

f.1) Resmi plakalı bir aracın normal plakalı (beyaz zemin üzeri siyah harf ve rakamlar) olarak kullanacak kişilere satışı ve tescili

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek,
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Satışta kullanılan araç tescil belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecektir.
- Aracın plakası noterce alınarak kullanılamayacak şekilde iptal edilecek, aynı plaka araç sahibi tarafından yeniden normal şekilde bastırılarak trafik tescil kuruluşunda mühürlenecektir.

f.2) Resmi plakalı bir aracın yine resmi plakalı olarak kullanacak kurumlara satışı ve tescili

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek,
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Satışta kullanılan araç tescil belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecektir.

f.3) Resmi plakalı bir aracın elçilik, konsolosluk veya diplomatik kişilere satışı ve tescili (CC, CD, CG, CM plakalara tescili)

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek,
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Motorlu Araç Trafik Belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,

- Araca ait tescil ve trafik belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecek,
- Aracın plakası noterce alınarak kullanılamayacak şekilde iptal edilecektir.
- Alıcı adına tescil işlemi ikamet adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunda yapılacaktır. Burada yapılacak tescil işlemi sırasında Dışişleri Bakanlığından alınmış takrir belgesi ibraz edilecek, araç bu belgede belirtilen plakaya tescil edilecektir. Araç tescil ve trafik belgesi ilgilinin trafik tescil kuruluşuna müracaatına müteakip basılacaktır.

f.4) Resmi plakalı bir aracın yabancı kişi veya şirkete satışı ve tescili (MA-MZ plakalara tescili)

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek,
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Motorlu Araç Trafik Belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Araca ait tescil ve trafik belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecek,
- Aracın plakası noterce alınarak kullanılamayacak şekilde iptal edilecektir.
- Alıcı adına tescil işlemi ikamet adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunda yapılacaktır. Araç tescil ve trafik belgesi ilgilinin trafik tescil kuruluşuna müracaatına müteakip basılacaktır.

g) Trafikten çekme belgeli araçlar

g.1) Trafikten çekme belgeli bir aracın yine trafikten çekme olarak satılması ve tescili

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek, (Trafikten çekildiğine dair sistem tarafından şerh düşülecek)
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Satışta kullanılan araç tescil belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecektir.

g.2) Trafikten çekme belgeli bir aracın trafiğe çıkarmak isteyen kişilere satışı ve tescili

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek, (Aracın mevcut durumunun trafikten çekilmiş bir araç olduğuna dair sistem tarafından şerh düşülecek)

- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Satışta kullanılan araç tescil belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecektir.
- Araç tescil belgesi ve trafik belgesi, aracın fenni muayyenesi ve mali sorumluluk sigortası yaptırılarak, trafik tescil kuruluşuna müracaatına müteakip basılacaktır.

g.3) Trafikten çekme belgeli bir aracın Elçilik, konsolosluk veya diplomatik kişilere satışı ve tescili (CC, CD, CG, CM plakalara tescili)

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek, (Aracın mevcut durumunun trafikten çekilmiş bir araç olduğuna dair sistem tarafından şerh düşülecek)
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Satışta kullanılan araç tescil belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecektir.

- Alıcı adına tescil işlemi ikamet adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunda yapılacaktır. Burada yapılacak tescil işlemi sırasında Dışişleri Bakanlığından alınmış takrir belgesi ibraz edilecek, araç bu belgede belirtilen plakaya tescil edilecektir. Araç tescil ve trafik belgesi ilgilinin trafik tescil kuruluşuna müracaatına müteakip basılacaktır. Trafiğe çıkarılmak istenmesi halinde sigorta ve muayyene belgesi trafik tescil kuruluşuna ibraz edilecektir.

g.4) Trafikten çekme belgeli bir aracın yabancı kişi veya şirkete satışı ve tescili (MA-MZ plakalara tescili)

- Tescile İlişkin Geçici Belge düzenlenecek, (Aracın mevcut durumunun trafikten çekilmiş bir araç olduğuna dair sistem tarafından şerh düşülecek)
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Satışta kullanılan araç tescil belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecektir.

- Alıcı adına tescil işlemi ikamet adresinin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşunda yapılacaktır. Araç tescil ve trafik belgesi ilgilinin trafik tescil kuruluşuna müracaatına müteakip basılacaktır. Trafiğe çıkarılmak istenmesi halinde sigorta ve muayyene belgesi trafik tescil kuruluşuna ibraz edilecektir.

1.3- Satışı yapılacak aracın yukarıda belirtilen satış türlerinden birden fazlasını taşıyor olması halinde

a) Satışı yapılacak olan araç konusunda EGM 'den birden fazla sayıda satış şekli gelmesi halinde, TNB tarafından "Eski Satış Şekli" olarak aşağıdaki sıraya göre önceliği olan tek satış şekli belirlenerek işleme başlanılacaktır.

- Tahditli Plakalı
- Trafikten Çekmeli
- CC-CD-CG-CM
- MA-MZ
- Ambulans
- Resmi Plakalı
- Engelli Aracı
- Normal Araç

b) Aracı satın alacak olan şahsın birden fazla sayıda satış şeklini içeren işlem talep etmesi halinde, NOTERLİK tarafından "Yeni Satış Şekli" olarak aşağıdaki sıraya göre önceliği olan tek satış şekli belirlenerek işleme başlanılacaktır. Alıcının talep ettiği diğer işlem, ilgili trafik tescil kuruluşuna müracaat edilerek yaptırılacaktır.

- Yurtdışına Çıkarma
- Tahditli Plakalı
- Trafikten Çekmeli
- CC-CD-CG-CM
- MA-MZ
- Ambulans
- Resmi Plakalı

- Engelli Aracı

- Normal Araç

1.4- Ad - soyad veya ticari unvan içeren özel plakalı araçların satışı ve tescili

Ad, soyad ve ticari unvan içeren özel plakaya tescilli araçlar, trafik tescil kuruluşunda normal plakaya tescil ettirildikten sonra satış veya devir yapılacaktır.

Normal plakalı araçların satın alınıp özel plakaya tescil talebinde bulunulması durumunda ise, aracın mevcut plakası üzerinden satış veya devir işlemi yapılacaktır. Araç sahibi daha sonra trafik tescil kuruluşuna müracaat ederek özel plaka alabilecektir.

1.5-Tahditli ticari plakalı araçların (taksi, minibüs, servis aracı vb.) plakası ile birlikte satışı ve tescili

- Tescile ilişkin Geçici Belge düzenlenecek,
- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,
- Satışta kullanılan araç tescil belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecek,
- İlgili belediyece düzenlenmiş "Tahsis Belgesi" noterce alınacak,

a) Ticari plakanın tamamının veya bir kısım hissesinin satılmak istenmesi

Araç satışı olmaksızın tahditli ticari plakanın tamamı veya bir kısım hissesinin satılmak istenmesi halinde, alıcı adına ilgili belediyece düzenlenmiş "Tahsis Belgesi" noterce aranacaktır. Hisse oranları bilgisayar kayıtlarında belli değilse, araç sahipleri trafik tescil kuruluşlarına yönlendirilerek, hisse oranlarının bilgisayara işlettirilmesi sağlandıktan sonra hisse satışı işlemi yapılacaktır.

b) Sadece aracın veya sadece plakanın satılması

Emniyet Genel Müdürlüğü Birliğimize gönderdiği 08.11.2010 tarihli ve 9183 192234 ve 14.3.2011 tarihli ve 1758-59538 sayılı yazılarıyla;

Aracın, plakasız olarak satılmak istenmesi veya sadece ticari plaka satışının istenmesi durumunda, tahditli ticari plakada kayıtlı aracın normal plakaya çevrilmesinden sonra araç veya plaka satışının yapılması gerektiği,

Ancak, sadece plakanın satılmak istenildiği durumlarda, plakanın sahipliğine ilişkin hangi

belgenin esas alınacağı konusunda tereddüt olması nedeniyle, araçların hususi plakaya çekilmeden önce ticari plaka hakkının satılmasının uygun olacağı,

Herhangi bir araç üzerine tescili olmayan tahditli plakaların satışında, EGM 'den yapılacak sorgulama sonucunda kaydının olmadığına anlaşılması durumunda normal sözleşme ile satış yapılacağı,

bildirildiğinden, buna göre işlem yapılması icap etmektedir.

Plakanın araçtan ayrı olarak devri işlemlerinde motorlu taşıtlar vergisi aranmayacağı gibi, bu işlemlerin tescil bürolarına bildirilmesine de gerek bulunmamaktadır.

1.6- Hisse satışı

Tahditli ticari plakalı araçlar hariç olmak üzere, birden fazla sahibi olan araçlarda, araç sahiplerinden birinin kendi hissesinin tamamını veya bir kısmını satması halinde;

- Hisse oranları bilgisayar kayıtlarında belli değilse, araç sahipleri noterce trafik tescil kuruluşlarına yönlendirilerek, hisse oranlarının bilgisayara işlettirilmesi sağlandıktan sonra hisse satışı işlemi yapılacaktır. Buna ilişkin müracaat herhangi bir trafik tescil kuruluşuna yapılabilecek, hisse oranları araç dosyasında bulunması halinde dosyasının bulunduğu tescil kuruluşu tarafından hisse oranları bilgisayar kayıtlarına işlenmesi amacıyla sakınca sistemi üzerinden yazışma yapılacak, araç dosyasında bilgi bulunmaması halinde ise, müracaat edilen tescil kuruluşu hisse oranlarına ilişkin olarak araç sahiplerinin ibraz edeceği belgeye istinaden (veraset ilamı, noter satış senedi, hisse oranlarını belirlemek amacıyla noterlerce düzenlenmiş diğer belgeler) bilgisayar kayıtlarına hisse oranlarını girecektir. Araç sahiplerinin tamamı ile hisse oranlarının araç tescil belgesine yazılmasına gerek bulunmamaktadır.

- Satışa ilişkin olarak hisseyi satın alan kişi/kişiler ile birlikte aracın diğer malikleri ve hisse oranları noter tarafından EGM 'ye bildirimde bulunulacak,

- Tescile ilişkin Geçici Belge düzenlenecek,

- Araç tescil belgesi ücreti noterce tahsil edilecek,

- Araca ait tescil belgesi iptal edilerek noterce muhafaza edilecek,

- Araç hissesini satın alan alıcı ve aracın diğer ortakları veya vekilleri, noterin bulunduğu yerdeki trafik tescil kuruluşuna müracaat edecek, araç tescil ve trafik belgesi ilgililerin trafik tescil kuruluşuna müracaatına müteakip basılacaktır.

1.7-Yurt dışına çıkarma

5086 sayılı Yabancılar İkinci El Taşıt Satışı Kanunu gereğince yabancı şahıs veya şirketlerin araç satın alıp adına tescil ettirmeden yurt dışına çıkarılması taleplerinde, satış işlemi yapılacak, aracın tescil kayıtlarını kapattırmak ve ilişik kesme belgesi almak üzere alıcı kişi trafik tescil kuruluşlarına yönlendirilecektir. Noter tarafından tescile ilişkin geçici belge düzenlenmeyecek ve trafik tescil belgesi ücreti alınmayacaktır. Kayıt kapatma işlemi için herhangi bir tescil kuruluşuna müracaat edilebilecek, ilişik kesme belgesi bu tescil kuruluşuna düzenlenecektir.

Başka bir trafik tescil kuruluşuna müracaat edilmesi halinde; ibraz edilen belgelerin birer sureti aracın kayıtlı olduğu trafik tescil kuruluşuna posta yoluyla gönderilecektir. Bu tescil kuruluşu da araç tescil bilgisayar projesindeki "Tescil Açıklama" alanına kayıt kapatma gerekçesine dair şerh düştükten sonra tescil bilgisayar kaydını kapatacak ve 15 işgünü içerisinde ilgili vergi dairesine yazılı olarak bilgi verecektir.

1.8-Resmi plaka verilmesi gereken kurum, kuruluş, dernek vb.

237 sayılı Taşıt Kanunu'nun 1 inci maddesinin aşağıda belirtilen fıkralarında sayılan kurum ve kuruluşların araçlarına resmi plaka verilmesi gerekmektedir.

a) Genel bütçeye dahil dairelerle katma ve özel bütçeli idareler ve bunlara bağlı sabit ve döner sermayeli müesseseler, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile mahalli idare birlikleri,

b) İktisadi Devlet Teşekkülleri ve özel kanun ve kararnamelerle kurulan her çeşit banka ve teşekküller,

c) Yukarıdaki (a) ve (b) fıkralarında yazılı daire, idare, banka, teşekkül ve müesseselerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları teşekkül ve müesseseler,

d) Kamuya yararlı derneklerden Başbakanlıkça lüzumlu görülenler tarafından kullanılacak taşıtlar. Kamuya yararlı derneklerden sadece Başbakanlıkça lüzumlu görülen dernekler adına olan araçların resmi plakaya tescil edilmesi gerekmekte olup, Başbakanlıkça lüzumlu görüldüğü belgelendirilmeyen dernek, kamuya yararlı bir dernek olsa dahi adına tescil edilecek olan araçların hususi plakaya (beyaz zemin üzerine siyah harf ve rakamlar) tescil edilmesi gerekmektedir.

Ayrıca,

- 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu, 3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu, 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu ile kurulmuş olan Oda, Birlik, Federasyon ve Konfederasyon'lara ait araçlara,

- 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'na göre kurulmuş bulunan Mahalli İdare Birlikleri'ne ait araçlara,

resmi plaka verilecektir.

Emniyet Genel Müdürlüğü Birliğimize gönderdiği 20.03.2015 tarihli ve 736/45744 sayılı yazıyla, kamuya yararlı derneklerden sadece Başbakanlıkça lüzumlu görülen dernekler adına olan araçların resmi plakaya tescil edilebileceğinin açıklanmasına rağmen, bir kısım noterliklerde bu hususa dikkat edilmediği bildirilmiştir.

Bu sebeple;

- Araç alan kamuya yararlı derneklerden sadece Başbakanlıkça gerekli görülen dernekler adına olan araçların resmi plakaya tescil edilebileceklerinin,

- Başbakanlıkça gerekli görüldüğü belgelendirilmeyen dernekler adına tescil edilecek olan araçlara resmi plaka verilemeyeceğinin ve bunların hususi plakaya (beyaz zemin üzerine siyah harf ve rakamlar) tescil edilmesi gerektiğinin,

dikkate alınması icap etmektedir.

1.9-Noterce plaka imhası gereken durumlarda, araç cinslerine göre alınması gereken plaka sayıları

- Otomobil, minibüs, otobüs, kamyon, kamyonet, çekici, traktör, özel amaçlı taşıt için: 2 plaka

- Römork, yarı römork, motosiklet, motorlu bisiklet için: 1 plaka

Satış ve devir sırasında noterlerce plakaların alınıp iptal edilmesinin gerektiği durumlarda, araç sahibince araca ait bir/iki plakanın zayi olduğunun beyan edilmesi ve zayi bilgisinin trafik tescil bilgisayar kayıtlarında görülmemesi halinde, araç sahibi trafik tescil kuruluşlarına yönlendirilecek, zayii bilgisi tescil kuruluşunca bilgisayar kayıtlarına eklendikten sonra aracın satış veya devir işlemi yapılacaktır.

1.10- Zihinsel engelliler ile reşit olmayan küçükler adına araç satışı

Zihinsel engelliler ile reşit olmayan küçükler adına araç satış veya devri yapılması halinde, Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 74 üncü maddesi gereğince, ileride doğabilecek hukuki ve cezai sorumlulukları kabul ettiklerine dair, kanuni mümessillerince noterde tanzim ve tasdik edilmiş taahhütname satış veya devir işlemi yapan noter tarafından alınarak diğer evrakla birlikte muhafaza edilecektir.

2) ALINACAK GİDERLER, DEĞER GÖSTERME ZORUNLULUĞU

2.1- Harç, damga vergisi ve değerli kağıt bedeli istisnası

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun değişik 20.nci maddenin (d) bendi gereğince, bu bentte düzenlenen satış ve devir işlemleri her türlü harçtan, bu işlemlere ilişkin düzenlenen kağıtlar damga vergisi ve değerli kağıt bedellerinden istisnadır.

Bu istisna;

- İş makinelerinin satış ve devirlerinde,
- 5086 sayılı Yabancılara İkinci El Taşıt Satışı Hakkındaki Kanun gereği yapılan, aynı araçla ilgili birinci ve müteakip satışlarda,
- 2918 sayılı Kanun gereği tescile tabi olan römorkların satışlarında,
- Trafik siciline kayıt edilmiş olup trafikten çekilen araçların daha sonraki satışlarında,
- Üzerinde rehin bulunan bir aracın, rehin alacaklısının muvafakati ile satış ve devrinde de uygulanacaktır.

(Ancak, rehin alacaklısı tarafından düzenlenen muvafakatnameden aracın kasko değeri üzerinden nispi harç ve ayrıca noter ücreti alınması gerekmektedir, muvafakatnameler damga vergisine tabi değildir.

2.2- Alınacak ücret

a) Maktu ücret alınacağı

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun değişik 20 nci maddenin (d) bendi gereğince, 1512 sayılı Kanunun 112 nci maddesi uyarınca belirlenen ücret uygulanmaksızın satış ve devre ilişkin her türlü işlem karşılığında maktu ücret alınır. Söz konusu ücret, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere önceki yılda uygulanan ücret tutarının o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle hesaplanır.

b) Maktu ücret dışında yol ödeneği, çevirme ücreti gibi ücretlerin alınamayacağı

Araç satış ve devir işlemlerinde alınacak ücrete yönelik olarak kanunda özel bir belirleme yapıldığı dikkate alındığında, noterlerce söz konusu ücret dışında ayrıca yol ödeneği, çevirme ücreti ve benzeri adlar altında herhangi bir ücret alınmasına imkan bulunmamaktadır.

c) Düzeltme işleminden de maktu ücret alınacağı

Satış ve devirden sonra yapılacak düzeltme işlemi, satış işleminin devamı ve onun tamamlanması niteliğinde olduğundan, bu işlemde de yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda sadece maktu ücret tahsil edilecektir.

2.3- Mülkiyetin saklı tutulması suretiyle yapılan araç satışı ve bunların feshi işlemleri

Mülkiyetin saklı tutulması kaydıyla yapılan satış işlemlerinin 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 20 nci maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerektiğinden, bu tür satış işlemlerinde,

Satış bedelinin ödenmemesi nedeniyle yapılabilecek fesih işleminin, 1998/3 sayılı Birliğimiz genelgesinde yer alan Gelir İdaresi Başkanlığının görüşü uyarınca fesih olarak değil, yeni bir alım satım işlemi olarak kabul edilmesi gerektiğinden, bu fesih işleminde,

yukarıda (2.1) ve (2.2) maddelerinde açıklanan hükümler uygulanacak ve dolayısıyla

sadece maktu ücret alınacaktır.

2.4- Değer gösterilmesi zorunluluğu

Araç satış ve devirlerine ilişkin sözleşmelere listede olan kasko değerinin yazılması zorunludur.

Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğünün 25.06.1998 tarihli, 23779 ve 24.05.2002 tarihli, 23966 sayılı görüşleri doğrultusunda, gelir ve kurumlar vergisi uygulaması ile ilgili olarak kasko değeri yanında, ilgililerce talep edilmesi halinde beyan edilen ikinci değerin de sözleşmeye yazılması mümkün bulunmaktadır.

Bu değerlerin yazılması, harç, vergi ve değerli kağıt bedeli ve ücretler yönünden bir değişikliği gerektirmediğinden, bunlar için yukarıda yapılan açıklamalar doğrultusunda işlem yapılacaktır.

2.5- Ticari plakaların araç ile birlikte veya ayrı satışında alınacak giderler

a) Ticari plaka ile aracın birlikte aynı değer üzerinden satış ve devri

Ticari plakalı araçların satış ve devrinde, ticari plaka ve araç satışı ayrımı yapılmadan ve ticari plaka için ayrıca bir değer belirlenmeden ikisinin birlikte satış ve devri durumunda yukarıda belirtilen istisna uygulanmak ve maktu ücret alınmak suretiyle işlem yapılacaktır,

b) Ticari plaka ile aracın birlikte, ancak ayrı değerler üzerinden satış ve devri

Ticari plakalı araçların satış ve devrinde, ticari plaka ve araç satışı ayrımı yapılmış ve ticari plaka için ayrıca bir değer belirlenmiş ise araç satışı için 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun değişik 20 nci maddenin (d) bendi gereğince tahsil olunacak maktu ücrete ilaveten, plaka değeri üzerinden nispi damga vergisi ve harç tahsil edilecektir.

c) Araçtan ayrı sadece ticari plakanın satış ve devri

Araçtan ayrı olarak sadece ticari plakanın satışının yapılması durumunda, tescilli aracın satışı söz konusu olmadığından buna ilişkin sözleşmeden plaka değeri üzerinden nispi damga vergisi ve harç ile değerli kağıt bedeli yanında Noterlik Ücret Tarifesine göre gereken ücretler alınacaktır.

2.6- Hurdaya ayrılmış araçların satış ve devrinde alınacak giderler

Araçların hurdaya çıkarılması işlemleri, sahiplerinin veya kanuni vekillerinin veya tüzel

kişiliklerce yetkilendirilen kişilerin başvurması üzerine trafik tescil şube veya bürolarınca yapılmaktadır.

Tescil kayıtlarının silinmesi, "hurdaya çıkarılmıştır" şerhi konularak araç tescil belgelerinin sahiplerine geri verilmesi ve motorlu araç trafik belgesi ile tescil plakalarının tescil kuruluşunca geri alınarak iptal edilmesi nedeniyle tescilli araç konumundan çıkan hurdaya ayrılmış araçların satış ve devirlerinde 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun değişik 20 nci maddenin (d) bendi uygulanmayacağından, sözleşmede gösterilen değer üzerinden nispi damga vergisi ve harç ile değerli kağıt bedeli yanında Noterlik Ücret Tarifesine göre gereken ücretler alınacaktır.

2.7- Araç satış ve devir sözleşmelerinin örneklerinden alınacak giderler

Araç satış ve devirlerinin yapılıp, tescil işlemlerinin tamamlanmasından sonra işlem ilgililerince istenilecek sözleşme örneklerinin verilmesinde herhangi bir istisna ve maktu ücret uygulaması söz konusu olmadığından tarifelere göre gereken tahsilatın yapılması gerekmektedir.

3)ARAÇLARIN SATIŞ VE DEVİRLERİNDE DİKKATE ALINACAK DİĞER HUSUSLAR

3.1 Araç alım ve satım işlemleri ile bunlara ilişkin olarak verilecek vekaletnamelerde esas alınacak kimlikler

a) Araç alım ve satım işlemlerinde Birleştirilmiş 1 sayılı genelgede yer alan açıklamaya göre işlem yapılması gerekmektedir.

b) Araç alım ve satımına ilişkin vekaletnamelerde Birleştirilmiş 1 sayılı genelgede yer alan açıklamaya göre işlem yapılması gerekmektedir.

c) Yabancılar ait kimliklerde bulunmayan bilgilerin beyanla yazılabileceği

Araç satış işlemi sırasında, Emniyet Genel Müdürlüğü araç satışı servisinde zorunlu tutulan anne adı, baba adı, doğum yeri ve doğum tarihi bilgilerinin, yabancılar yapılacak satışlarda ibraz edilen kimliklerde bulunmaması durumunda, bu bilgiler ilgilinin beyanına dayanılarak tespit edilecektir.

ç) Tüzel kişilerin vergi dairesi kayıtları ile belgelerinde yazılı unvanlarında farklılık olması halinde gereken düzeltmenin yapılması gerektiği

Yönetim Kurulunun 13.09.2011 günlü toplantısında alınan karar gereğince; tüzel kişilerin araç alım veya satımları sırasında, vergi dairesi kayıtları ile tüzel kişilik yetkililerince ibraz

edilen belgelerin (Ticaret Sicili Gazetesi, imza sirküleri vb.) kontrol edilmesi ve unvanlarda farklılık tespit edilmesi halinde de bu durumun düzeltilmesinden sonra satış işleminin yapılması gerekmektedir.

d) Tasfiye halindeki şirketlerde, tescil belgesine tasfiye halinde ibaresinin işlenmesine gerek olmadan satış işleminin yapılabilceği

Emniyet Genel Müdürlüğünün 20.02.2004 günlü ve 1928 - 39216 sayılı yazısıyla bildirilen Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığının görüşlerinde açıklandığı üzere; tasfiye halinde bulunan şirketin/bankanın tacir sıfatını ve unvanını aynen muhafaza etmesi ve yine tasfiye edildiğinin belli olması amacıyla unvana tasfiye halinde ibaresini yasal olarak eklemek zorunda olması ve bu ilavenin, iradi unvan değışikliğı olarak nitelendirilmemesi nedeniyle tescil belgesine tasfiye halinde ibaresinin işlenmesine gerek olmadan, değışen unvana göre ve (1.1-e) maddesinde yapılan açıklamalara göre satış işleminin yapılması mümkün bulunmaktadır.

3.2- Adres bilgileri

a) Gerçek ve tüzel kişilerde esas alınacak adresler

Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 31 inci maddesinin 8 inci fıkrası gereğince, tescil işlemlerinde;

Türk vatandaşı gerçek kişiler için kimlik paylaşımı sisteminde yer alan yerleşim yeri adresi,

Yerleşim yeri adresi yurtdışında olan Türk vatandaşlarının kimlik paylaşımı sisteminde yer alan diğer adresi,

Tüzel kişiler için ise ticaret sicil gazetesi, tüzük veya diğer resmi kayıt belgelerinde belirtilen adresi,

esas alınır.

Türk vatandaşı gerçek kişilerin kimlik paylaşımı sisteminde adres kaydının bulunmaması veya bu kişilerce yeni bir adres bildirilmesi halinde satış işlemi yapılmayacak ve ilgililer nüfus müdürlüklerine yönlendirilerek kimlik paylaşım sistemine kayıtların işlenmesinden sonra satış işlemi yapılacaktır.

b) Şirket şubelerine ait adreslerin sözleşmelere ne şekilde yazılacağı

Şirketlerin araç alımlarında, ekrana şirket merkezinin adres bilgisi gelmektedir. Aracın

şubede kullanılması amacıyla adresinin şubenin bulunduğu yer adresi olarak gösterilmesi istendiği takdirde, ekrana gelen şirket merkezine ilişkin bilgi Ticaret Sicil Gazetesi ya da imza sirküleri üzerinde bulunan şube adres bilgisi ile değiştirilerek işlem yapılacaktır.

c) Yabancılar da esas alınacak adresler

İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünün Birliğimize gönderdiği 31.12.2009 tarihli ve 211916 sayılı yazı uyarınca; yabancı gerçek kişiler tarafından yapılacak alım satım işlemlerinde sözleşmelere, varsa kimlik paylaşım sisteminde bulunan ikamet adresleri, yoksa ikamet izni belgelerinde gösterilen adresleri, bu da yoksa yazılı olarak beyan ettikleri adresleri yazılacaktır.

ç) Araç satın veya devir alan kişilerin telefon bilgilerinin de adres bilgileri içine yazılacağı

Emniyet Genel Müdürlüğünün 08.07.2010 tarih ve 6366-123785 sayılı yazısı uyarınca, araç satın veya devir alan kişilerin, varsa telefon bilgilerinin de alınması ve sözleşmenin adres bilgileri kısmına eklenmesi suretiyle işlem yapılacaktır.

3.3- Araç satın veya devir alan kişilerin telefon bilgilerinin de adres bilgileri içine yazılacağı

Yabancıların alacakları vergi numarasıyla araç alım/satımı yapabilecekleri

Emniyet Genel Müdürlüğünün 13.07.2010 tarih ve 6456-126379 sayılı yazısı uyarınca; yabancılara mahsus kimlik numarası bulunmayan yabancı gerçek şahısların, alacakları vergi numarası ile araç alım/satımı yapmaları mümkün bulunmaktadır. Vergi dairesi kayıtlarından eksik kimlik bilgisi gelmesi halinde ilgililerin vergi dairesine müracaatlarının sağlanarak eksik bilgilerin tamamlanmasından sonra işlem yapılacaktır.

3.4- Tescil belgesi yanında trafik belgesinin de aranacağı araç satış işlemleri

Yukarıda 1 inci maddede yer alan Emniyet Genel Müdürlüğünün 27.04.2010 tarihli 4686-78571 sayılı talimatının Noterlerin Yapacağı İşlemlerle İlgili Genel Hususlar bölümünde:

Tescilli araçların her çeşit satış ve devirleri, araç sahibi adına düzenlenmiş araç tescil belgesi veya geçerlilik süresi bitmemiş olması şartıyla tescile ilişkin geçici belge, bu belgelerin zayi olduğunun anlaşılması halinde ise trafik tescil bilgisayar kayıtları esas alınarak yapılacaktır. hükmüne yer verilmiş, satış işlemlerinde trafik belgelerinin de esas alınacağı hususunda bir açıklamaya yer verilmemiştir.

Ancak, Emniyet Genel Müdürlüğünün 27.04.2010 tarihli 4686-78571 sayılı talimatında

yer verilen ve bu Genelgenin (1.2) nci maddesinin (a.3), (a.4),(b.3), (b.4), (c.1), (c.3), (c.4), (d.2), (d.3), (e), (f.3) ve (f.4) maddelerinde belirtilen satış işlemlerinde araca ait TESCİL ve TRAFİK BELGESİNİN iptal ve muhafaza edilmesi görevi noterlere verilmiştir.

Bu itibarla;

Emniyet Genel Müdürlüğünün belirtilen talimatı ile Seferberlik ve Savaş Hali Tüzüğü'nün 47nci maddesi hükmü dikkate alındığında sadece:

a) Yukarıda belirtilen, tescil ve trafik belgesinin noterlerce iptal ve muhafaza edilmesini gerektiren satış işlemlerinde,

b) Sefer görev emri yönünden gereken incelemenin yapılması için de Seferberlik ve Savaş Hali Tüzüğü'nün 47inci maddesi gereğince sefer görev emri verilebilecek 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'na tabi olan araçlardan arazi vitesi olmayan otomobiller, zirai traktörler ve motorlu bisikletler dışındaki araçların satış işlemlerinde,

TESCİL BELGESİNİN yanında TRAFİK BELGESİNİN de aranması icap etmektedir. Bunlar dışında kalanlarda ise, tescil belgesi ile satış işlemi yapılabileceğinden, trafik belgesinin aranması gerekmemektedir.

3.5- Dayanak belgeler

Yönetim Kurulunun 25.05.2010 tarihli toplantısında alınan karar gereğince; araç satış sözleşmelerine eklenen kimlik fotokopileri ile Noterlik Kanununun 79uncu maddesi gereğince eklenmesi daha önce uygun görülen belgeler, sadece noterlikte kalan nüshaya eklenecek, bunun dışında kalan nüshalara ise eklenmeyecektir.

3.6- İşlem fotokopilerinin dairede ve ücret alınmadan çekilmesi

23.07.2009 tarihli ve (20) sayılı genelge ile birinci ve ikinci sınıf noterliklerde 1.1.2010 tarihinden itibaren fotokopi makinesi bulundurma zorunluluğu getirildiği de nazara alınarak; noterliklerde yapılan tüm işlemlerle ilgili fotokopi çekimlerinden hiçbir surette çekim ücreti alınmamasına, keza fotokopi çekimi için iş sahiplerinin daire dışına gönderilmemesine Yönetim Kurulunun 16.3.2010 tarihli toplantısında karar verilmiş olduğundan, araç alım satım işlemlerinde de buna göre hareket edilecektir.

3.7- Araç satış bedelinin ödeme şeklinin taraflarca kararlaştırılabileceği

Araçların kati satışlarında, alım satıma ilişkin sözleşmenin noterlikçe tasdik işlemi ile hukuki süreç tamamlanmaktadır. Bunun dışında tasdik işleminin yapılabilmesi için devir

bedelinin hemen ve tamamen (peşin) ödenmesi gibi bir şart aranması gerekmemektedir.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 26ncı maddesinde yer alan sözleşme özgürlüğü ilkesi gereğince tarafların iradi anlaşmalarını ve dolayısıyla ödeme şeklini hukuk kurallarına uygun bir şekilde belirleyerek araç satış sözleşmelerinde göstermeleri mümkün bulunduğundan, satış bedelinin (kredi ile ödendiğinin) (kısmen alındığının, kalan bölümü için çek veya senet düzenlendiğinin) (taksitler halinde ödeneceğinin) v.b şekilde ödeme yapılacağına araç satış sözleşmesinde gösterilmesinde hukuken bir engel bulunmamakta ve bu durum satışın kati olarak yapılma özelliğini değiştirmemektedir.

3.8- İkinci el iş makinelerinin tescil edilecekleri kurum ve kuruluşlar ile satışları

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 22nci maddesinin (c) bendi gereğince iş makinesi türünden araçların tescilleri;

1. Kamu kuruluşlarına ait olanlar ilgili kuruluşlarınca,
2. Özel veya tüzelkişilere ait olanlardan; tarım kesiminde kullanılanlar ziraat odalarınca, tarım kesiminde kullanılanların dışında kalan ve sanayi, bayındırlık ve diğer kesimlerde kullanılanların tescilleri, üyesi oldukları ticaret, sanayi veya ticaret ve sanayi odalarınca, yapılır, belge ve plakaları verilir.

İş makinesi türünden araçların satışlarında, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 20nci maddesinin (d) bendi gereğince; satış ve devri yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisi, gecikme faizi, gecikme zammı, vergi cezası ve trafik idari para cezası borcu bulunmadığının tespit edilmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devri kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunmaması halinde, iş makinesi sahibi adına yukarıda belirtilen kurum ve kuruluşlar tarafından düzenlenmiş tescil belgesi esas alınarak noterler tarafından yapılır ve satış tescil belgesine işlenir. Bu tür makinelerin noterler tarafından yapılmayan her çeşit satış ve devirler geçersizdir.

Satış ve devir işlemi, siciline işlenmek üzere üç işgünü içerisinde yukarıda belirtilen ilgili tescil kuruluşu ile vergi dairesine bildirilir.

Bu satış ve devirler, iş makinelerinin trafik tescil bürolarında tescil edilmemeleri nedeniyle sistem üzerinden değil, harç, vergi, değerli kağıt ve ücretlerle ilgili olarak (2.1 ve 2.2) maddelerinde yer alan açıklamalar doğrultusunda işlem yapılmak suretiyle normal sözleşme şeklinde yapılacaktır.

3.9- İkinci el iş makinelerinin yurtdışına satışlarının noterliklerde yapılabilceğı

Karayolları Trafik Kanununun 3üncü maddesinde yer alan tanımlamalar ile 5086 sayılı Yabancılar İkinci El Taşıt Satışı Hakkında Kanun ile 17 Temmuz 2004 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Yabancılar İkinci El Taşıt Satışının Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Tebliğın 2nci maddesi hükümlerinden, 5086 sayılı Kanunun sadece TAŞITLAR için uygulanacağı ve dolayısıyla iş makinelerinin taşıt kavramı içine girmemesi nedeniyle yabancılar satılamayacağı anlamı çıkmakta ise de, Emniyet Genel Müdürlüğünün 12.05.2014 tarihli ve 1239/69030; Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğünün 02.06.2014 günlü ve 622.03; Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürlüğünün 25.08.2014 tarihli ve 010.99/3402 ve Ekonomi Bakanlığının 18.09.2014 günlü ve 962/61667 sayılı görüşleri doğrultusunda ikinci el iş makinelerinin de noterliklerde yabancılar satışları mümkün bulunmaktadır.

3.10- Araç alım/satım vekaletnamelerinde sadece plakanın yazılmış olması halinde de alım/satım işleminin yapılabilceğı

Yönetim Kurulunun 14.07.2014 tarihli toplantısında; araç alım/satımı için ibraz edilen vekaletnamelerde, araç tescil belgesinde yazılı bilgilerin tamamının bulunması zorunlu olmadığından, aracın tescil belgesinde yer alan bilgilerle örtüşmesi kaydıyla sadece plaka numarasına veya plaka numarasıyla birlikte aracın motor şasi, marka veya model gibi bazı bilgilerine yer verilen vekaletnamelerle de araç alım/satım işlemlerinin yapılmasının mümkün bulunduğuna karar verilmiştir.

3.11- Geçici ithali yapılan yabancı plakalı taşıtların kiralanmasına veya satılmasına yönelik sözleşme ya da vekaletname düzenlenmeyeceğı

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğünce Birliğimize gönderilen örneğı (ek.1) de bulunan 08.01.2015 tarihli ve 22599 sayılı yazıda belirtildiğı üzere;

Yerleşim yerleri yabancı ülkeler olan kişilerin, bu yerlerde üzerlerine kayıtlı bulunan kişisel kullanıma mahsus kara taşıtlarını, bizzat kendilerinin veya vekaleten ya da kiralama yoluyla başka kişilerin Ülkemize getirmeleri kendilerine verilen geçici giriş izni ile mümkün bulunmaktadır.

Geçici giriş izni ile Ülkemizde bulunan yabancı plakalı taşıtların kiralanması veya satılması, örneğı (ek.1) de bulunan yazıda belirtilen mevzuat hükümleri gereğince mümkün bulunmamaktadır. Bu sebeple, noterliklerde sözü edilen araçların kiralanmasına veya satılmasına ilişkin sözleşmeler ya da bu sözleşmelerin yapılmasına yönelik

vekaletnameler düzenlenmemesi gerekmektedir.

3.12- 2017/8 sayılı genel yazı ile birlikte değerlendirilmelidir.

3.12- Suriye Arap Cumhuriyeti vatandaşlarınca Ülkelerinden getirilen ve Ülkemizde geçici trafik belgesi ve tescil plakası verilen araçların satılamayacağı, devredilemeyeceği, kiralanmayacağı ve ödünç verilemeyeceği

Emniyet Genel Müdürlüğünün Birliğimize gönderdiği 03.04.2015 tarihli ve 1158/832/52538 sayılı yazı uyarınca;

Suriye Arap Cumhuriyeti vatandaşlarınca Ülkelerinden getirilen ve Ülkemizde ilgili tescil birimince il kodundan sonra gelmek üzere SAA 001den başlayıp SZZ 999da sona erecek şekilde üçlü harf/rakam grubu plaka verilen araçların ülkemizde satılması, devredilmesi, kiralanması ve ödünç verilmesi yasaktır.

Bu araçların geçici trafik belgesinde adı kayıtlı kişi, eşi veya belgede adı kayıtlı kişinin usul ya da furuu olanlar dışında başkaları tarafından kullanılamayacağından buna yönelik herhangi bir noterlik işleminin yapılması da mümkün bulunmamaktadır.

3.13- Sadece gerçek kişiler ile tüzel kişiler adına araç alınabileceği

a) Apartman/site yönetimleri adına araç tescil edilemeyeceği

Yönetim Kurulunun 19.03.2008 tarihli toplantısında, Emniyet Genel Müdürlüğünün 23.2.2009 tarihli ve 39622 sayılı yazıyla Birliğimize gönderdiği, 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu hükümleri uyarınca tüzel kişiliği bulunmayan apartman/site yönetimleri adına araç tescilinin hukuken uygun olmayacağı yönündeki görüşün, Birliğimizce de uygun bulunduğu karar verildiğinden, tüzel kişilikleri olmayan apartman ve site yönetimleri adına araç satışı yapılması mümkün bulunmamaktadır.

b) Adi ortaklıklar ile şahıs işletmeleri adına araç tescil edilemeyeceği

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğünce 11 Şubat 2008 tarihli ve 825 sayılı, Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığınca da 05.03.2008 tarihli ve 21416 sayılı yazıyla bildirilen görüşlerinin, Yönetim Kurulunun 31.03.2008 tarihli toplantısında görüşülmesi sonunda bu görüşler doğrultusunda;

Tüzel kişiliği olmayan adi ortaklıklar ile şahıs işletmelerinin ticaret unvanları ile alacakları araçların tescilleri mümkün bulunmadığından, sadece ticaret unvanları ile adlarına araç alım sözleşmesi yapılamayacağına,

Bu nitelikteki araç alım sözleşmelerine, alıcının gerçek kişi olması icap ettiğinden adi ortaklıkta ortakların, şahıs işletmelerinde ise işletme sahibinin ad ve soyadının yazılması gerektiğine; ayrıca buna ilaveten de, aracın aynı zamanda bir ticaret unvanı altında bir işletmeye tahsis edildiğine ilişkin kayıt düşülebileceğine veya adi ortaklıklar ile şahıs işletmelerinin ticaret sicilinde tescil ve ilan edilmiş ticari unvanlarının yazılabileceğine,

Karar verildiğinden, noterliklerde adi ortaklıklar ile şahıs işletmeleri adına araç satışı yapılması mümkün bulunmamaktadır.

3.14- Engelli araçlarının satışı

Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 53 üncü maddesi gereğince;

a) - Bizzat kullanım amacıyla engelliler tarafından ithal edilen özel tertibatlı otomobiller ile motosikletlerin,

Engelliler tarafından ithal edilen özel tertibatlı minibüslerin,

tescil belgelerine ve bilgisayar kayıtlarına ... ilgili gümrük müdürlüğünün izni olmadan devri, satışı, hibesi, intifasının mülkiyeti muhafaza kaydıyla veya sair şekillerde akden devri, tasarruf hakkının vekaletname ile devredilmesi, kiralanması, ödünç verilmesi, özel tertibatının kaldırılması veya değiştirilmesi yasaktır." şeklinde şerh konulduğundan, bu iznin alındığının anlaşılması halinde satış ve devir işlemleri yapılabilir.

b) Özel tertibatı olmayıp, engellilik derecesi % 90 ve üzeri olan malul ve engelliler tarafından Özel Tüketim Vergisinden muaf olarak bizzat ithal edilen araçların tescil belgelerine ve bilgisayar kayıtlarına, "... beş yıl içerisinde Özel Tüketim Vergisi ödenmeden devri, satışı, hibesi, intifasının mülkiyeti muhafaza kaydıyla veya sair şekillerde akden devri, tasarruf hakkının vekaletname ile devredilmesi, kiralanması, ödünç verilmesi yasaktır." şeklinde şerh konulduğundan, beş yıllık süre içinde yapılacak satış ve devirlerde, bu verginin ödendiğinin anlaşılması halinde işlemleri yapılabilir.

c) Engellilik derecesi % 90ın altında olan engelliler tarafından bizzat kullanılmak amacıyla özel tertibatlı araçların Özel Tüketim Vergisinden muaf olarak yurt içinden ilk iktisabında,

Özel tertibatı olmayıp, engellilik derecesi % 90 ve üzeri olan engelliler tarafından Özel

Tüketim Vergisinden muaf olarak yurt içinden satın alınıp ilk iktisabı yapılan araçların, tescil belgelerine, "İlk iktisap tarihinden itibaren beş yıl geçmedikçe Özel Tüketim Vergisi ödenmeden devri, satışı, hibesi, intifasının mülkiyeti muhafaza kaydıyla veya sair şekillerde akden devri, tasarruf hakkının vekaletname ile devredilmesi, Özel tertibatının kaldırılması veya değiştirilmesi yasaktır." şeklinde şerh konulduğundan, beş yıllık süre içinde yapılacak satış ve devirlerde, bu verginin ödendiğinin anlaşılması halinde işlemleri yapılabilir.

ç) Engelliler tarafından ithal edilerek getirilen araçların, aynı durumdaki başka bir engelliye devri veya bunların ölümü sonucunda varislerine intikali halinde, bu araçlar gümrük vergisinden muaf olup, devir ve tescil işlemi ilgili gümrük müdürlüğünün iznine bağlıdır. Bu sebeple, belirtilen durumda iznin alındığının anlaşılması halinde satış ve devir işlemleri yapılabilir.

4) TAHDİTLİ TİCARİ ARAÇ VE PLAKA SATIŞLARI

4.1- Tahditli ticari plakalı bir aracın ancak Ticari Araç Tahsis Belgesi bulunan şahıslara satılabileceği

03.05.1986 tarihli Resmi Gazetede yayımlanıp yürürlüğe giren 86/10553 sayılı Ticari Plakaların Verilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Bakanlar Kurulu Kararının değişik 3üncü maddesi gereğince taksi, minibüs, servis aracı vb. tahditli ticari plakalı araç sahiplerinin, bu araçlarını, maddenin (1) ve (2)nci bentlerinde sayılan şartları taşıyan Ticari Araç Tahsis Belgesi bulunan kişilere satabileceklerinden, tahditli ticari plakalı bir aracın satışında, alıcıdan adına düzenlenmiş ve geçerlilik süresi dolmamış Ticari Araç Tahsis Belgesi istenecektir. Bu belgeye sahip bulunmayanlara satış yapılması yasal olarak mümkün değildir. Yukarıda (1.5) maddesinde açıklandığı üzere, alıcının ibraz edeceği Ticari Araç Tahsis Belgesi noterce alınarak işleme eklenecektir.

4.2- Ticari Araç Tahsis Belgesinin belediyelerce verileceği

Emniyet Genel Müdürlüğünce Birliğimize gönderilen 07.01.2005 tarihli, 13807 ve 27.12.2005 tarihli, 14105-221908 sayılı yazılarda belirtildiği üzere;

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 9uncu maddesi gereğince, taksi, dolmuş ve servis araçları ile ilgili il trafik komisyonlarının görevleri büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılacağından, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 23.07.2004 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte ticari araç tahsis belgeleri, ticari plaka tahdidi uygulanan büyükşehir belediyesi bulunan illerimizde bu belediyelerin ulaşım koordinasyon merkezleri tarafından verilmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 15inci maddesinde; Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret tarifelerini, zaman ve güzergahlarını belirlemek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek, görevlerinin belediyelere verilmiş bulunması nedeniyle, ticari araç tahsis belgelerinin büyükşehir dışında kalan diğer belediyelerce de verilmesi gerekmektedir.

4.3- Toplu ulaşımda kullanılan araçların devrinde, UKOME tarafından muvafakatname istenmesi karara bağlanmış ise muvafakatnamenin de aranması gerektiği

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün 01.11.2006 tarihli ve 10989 sayılı yazısında; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 ve 9uncu maddeleri ile 5393 sayılı Belediye Kanununun 15inci maddesi hükümlerinin değerlendirilmesinden de anlaşılacağı üzere; büyükşehir dahilindeki ulaşım hizmetlerinin sunulması konusunda bütün düzenlemeleri yapmak büyükşehir belediyelerine aittir. Bu hizmetlerin sunumunda gerekli bulunan takip ve koordinasyon açısından araç sahipliği ve bunların devri hususunda büyükşehir belediyesinin izleme ve kontrol görevi bulunmaktadır.

Büyükşehir Belediye Kanununun 9 uncu maddesinde yer alan; "Ulaşım koordinasyon merkezi tarafından toplu taşıma ile ilgili alınan kararlar, belediyeler ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilgililer için bağlayıcıdır." hükmü uyarınca toplu ulaşımda kullanılan araçların devrinde büyükşehir belediyelerinden muvafakatname istenmesi UKOME tarafından karara bağlanmış ise, bu durumda araçların devri sırasında muvafakatname istenmesi mümkün bulunmaktadır. denildiğinden toplu ulaşımda kullanılan araçların devrinde, belediyelerin UKOME birimleri tarafından muvafakatname istenmesi karara bağlanmış ise belediyelerce düzenlenmiş muvafakatnamenin de aranması gerekmektedir.

4.4- Tahditli ticari plaka hakkı satın alan şahsın bu plakayı adına kaydettirmeden bir başka şahsa satışını yapamayacağı

İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü 17.01.2007 tarihli ve B.05.1.EMG.0.85.02.02.4432-640008-447-17286 sayılı yazısıyla; 03.05.1986 tarihli Resmi

Gazetede yayımlanıp yürürlüğe giren 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında belirtilen şartlara haiz bir kişinin noterlikçe yapılan sözleşme ile satın aldığı ticari plakayı adına tescil ettirmeden bir başkasına satmasının uygun olmayacağı değerlendirilmektedir. yönünde görüş bildirmesi nedeniyle ticari plaka hakkı satın alan şahsın bu plakayı, adına kaydettirmeden bir başka şahsa satışını yapması mümkün bulunmamaktadır.

5) RESMİ KURUM VE KURULUŞLARIN ARAÇ ALIMLARI

237 sayılı Taşıt Kanununun;

1 ve 2nci maddeleri gereğince,

a) Genel bütçeye dahil dairelerle katma ve özel bütçeli idareler ve bunlara bağlı sabit ve döner sermayeli müesseseler, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile mahalli idare birlikleri,

b) İktisadi Devlet Teşekkülleri ve özel kanun ve kararnamelerle kurulan her çeşit banka ve teşekküller,

c) Yukardaki (a) ve (b) fıkralarında yazılı daire, idare, banka, teşekkül ve müesseselerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları teşekkül ve müesseseler,

d) Kamuya yararlı derneklerden Başbakanlıkça lüzumlu görülenler,

Traktör, arazöz, motorla işleyen her çeşit ziraat ve inşaat makineleri, hava taşıtları münhasıran askeri maksatlar için kullanılan ve ordunun silah ve teçhizatından madut bulunan taşıtlar dışında kalan taşıtları bu Kanun hükümlerine göre edinmek zorundadırlar.

Aynı Kanunun 10uncu maddesi de Genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler ve döner sermayelerin yıl içinde her ne şekilde olursa olsun edinebilecekleri taşıtların cinsi, adedi, hangi hizmette kullanılacağı ve kaynağı yılı bütçe kanunlarına bağlı (T) işaretli cetvelde gösterilir.

Yukarıda sayılanlar dışında kalan kurum ve kuruluşlar tarafından bu Kanun gereğince taşıt edinilebilmesi, edinilecek taşıtın cinsi, adedi, hangi hizmette kullanılacağı ve kaynağı gösterilmek suretiyle önceden alınmış Bakanlar Kurulu kararına bağlıdır. Ancak, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile mahalli idare birlikleri kendi meclislerinin kararı ile taşıt edinirler. hükmünü içerdiğinden 237 sayılı Taşıt Kanunu kapsamına giren taşıtların hibe (yurt içi) veya satın alma yoluyla edinilmesinde aşağıdaki şekilde hareket edilmesi gerekmektedir.

5.1- Genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler ve döner sermayelerin yıl içinde hibe (yurt içi) veya satın alma yoluyla araç edinmeleri:

Bakanlıklar ile ilgili idareler ve bunların edinebilecekleri araçlar her yıl Bütçe Kanuna bağlı olarak yayınlanan (T) cetvelinde gösterilmektedir. Bu cetvelde, bazı taşıtların cins ve fiyatının Maliye Bakanlığınca tespit edileceğinin belirtilmesi ve ayrıca 237 sayılı Taşıt Kanununun 10uncu maddesinin beşinci fıkrasının 11.2.2014 tarihli 6519 sayılı Kanunla Bu Kanun kapsamında edinilecek taşıtların menşei, silindir hacimleri ve diğer niteliklerini belirlemeye ve sınırlamalar getirmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir şeklinde değiştirilmiş bulunması nedeniyle, (T) cetvelinde sayılan Bakanlıklara ve idarelere bağlı kurum ve kuruluşların hibe (yurt içi) veya satın alma yoluyla taşıt edinmek istemeleri halinde, bunların (T) cetvelinde yer alan araçlar içinde olup olmadığına ve alınıp alınamayacağına dair bağlı bulundukları Bakanlığın veya idarenin yazısının aranması icap etmektedir.

5.2- Genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler ve döner sermayeler dışında kalan kurum ve kuruluşların yıl içinde hibe (yurt içi) veya satın alma yoluyla araç edinmeleri:

Genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler ve döner sermayeler dışında kalan kurum ve kuruluşlar, taşıtın cinsi, adedi, hangi hizmette kullanılacağı ve kaynağı gösterilmek suretiyle önceden alınmış Bakanlar Kurulu kararına istinaden taşıt edinebileceklerinden, buna dair Bakanlar Kurulu kararını ibraz etmeleri gerekmektedir.

5.3- İl özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile mahalli idare birliklerinin hibe (yurt içi) veya satın alma yoluyla araç edinmeleri:

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünce Birliğimize gönderilen 21.07.2005 günlü ve 63459 sayılı genelgede de belirtildiği üzere; 237 sayılı Taşıt Kanununun 10 uncu maddesinde 2005 yılında yapılan değişiklik nedeniyle, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile mahalli idare birlikleri, Bakanlar Kurulu izni almadan kendi meclislerinin kararı ile taşıt edinebilirler.

5393 sayılı Belediye Kanununun 18/g maddesi uyarınca belediyelere yapılacak şartlı bağışların kabulü için belediye meclisi kararının gerektiği, buna karşılık aynı Kanunun 38/l maddesi uyarınca şartsız bağışların kabulü için ise belediye başkanının yetkili olduğu belirtildiğinden, şartsız taşıt hibelerinde de belediye meclisi kararının aranıp aranmayacağı hususunda İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünden görüş istenmiştir. Adı geçen Genel Müdürlükçe gönderilen 4.8.2006 tarihli ve 63039 sayılı yazıda Buna göre her yıl Bütçe Kanununa ekli T işaretli cetvelde gösterilen ve 237 sayılı Taşıt Kanunu kapsamına giren taşıtların hibe (yurt içi) veya satın alma yoluyla edinilmesinde belediye meclisi kararı gerekmektedir. denildiğinden, belediyelerin, her yıl

Bütçe Kanununa ekli T işaretli cetvelde gösterilen ve 237 sayılı Taşıt Kanunu kapsamına giren taşıtları hibe (yurt içi) yoluyla edinmeleriyle ilgili işlemlerinde, 5393 sayılı Belediye Kanununun 18/g ve 38/l maddelerinde belirtilen şartlı veya şartsız hibelerle ilgili hükümler nazara alınmayacak, mutlak surette buna ilişkin belediye meclisi kararı istenecektir.

Traktör, arazöz, motorla işleyen her çeşit ziraat ve inşaat makineleri, hava taşıtları 237 sayılı Taşıt Kanunu kapsamına girmediğinden bunların belediyelerce hibe yoluyla edinilmesinde 5393 sayılı Belediye Kanununun 18/g ve 38/l maddelerinde yazılı hükümlere göre hareket edilmesi icap etmektedir.

6) RESMİ KURUM VE KURULUŞLARIN ARAÇ SATIŞLARI

6.1- 237 sayılı Taşıt Kanununa giren araçların satışları

237 sayılı Taşıt Kanununun 13üncü maddesi Bu Kanunun konusuna giren taşıtların satılabilimleri, ya tahsis edildiği hizmet konusunun artık kalmamış olmasına veya ekonomik ömrünü doldurmuş bulunmasına bağlıdır.

Bu taşıtların ekonomik ömürlerini doldurmuş olmaları hali ilgili dairesinin teklifi üzerine Karayolları veya Devlet Su İşleri İdaresinden bir makine uzmanı, kurumunun yetkili bir personeli ile trafik teşkilatından bir uzmandan teşekkül edecek komisyon tarafından verilecek raporla belirtilir. Bu raporlar kurumun bağlı olduğu bakanlıkların tasvibine sunulur. Bu taşıtlar yürürlükte bulunan hükümlere göre satılır.

Hizmet konusunun kalmaması halinde taşıtlar gereği yapılmak üzere Devlet Malzeme Ofisine devredilir.

Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 40 ıncı maddesi de Ekonomik ömrünü doldurma ya da tahsis edildiği hizmet konusunun kalmaması nedenleriyle, gerek kamu kurum veya kuruluşları gerekse Maliye Bakanlığınca satışı yapılacak olan resmi taşıtların satışı yapılmadan önce, taşıtın maliki olan kurum tarafından trafik tescil şube veya bürolarında trafikten çekme veya hurdaya ayırma işlemi yaptırılması zorunludur.

Trafikten çekme veya hurdaya ayırma işlemi için; 237 sayılı Taşıt Kanununun 13 üncü maddesi gereğince düzenlenen, taşıtın hizmet dışı bırakıldığını gösteren raporun eklendiği bir yazı ile trafik tescil şube veya bürolarına müracaat edilir.

Hükümlerini içerdiğinden, 237 sayılı Taşıt Kanunu kapsamına giren ve sadece ekonomik ömürlerini dolduran araçlar için yukarıda yazılı hususların yerine getirilmesinden sonra noterliklerde satış işlemi yapılabilir.

6.2- Haciz, müsadere, zapt, buluntu, trafikten men gibi nedenlerle; icra müdürlükleri, vergi dairesi müdürlükleri, milli emlak müdürlükleri ile diğer yetkili kamu kurum ve kuruluşları tarafından doğrudan yapılan satışlar

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 20 nci maddesinin (d) bendinin sekizinci fıkrasında Haciz, müsadere, zapt, buluntu, trafikten men gibi nedenlerle; icra müdürlükleri, vergi dairesi müdürlükleri, milli emlak müdürlükleri ile diğer yetkili kamu kurum ve kuruluşları tarafından satışı yapılan araçların satış tutanağının bir örneği aracın kayıtlı olduğu trafik tescil kuruluşlarına üç işgünü içerisinde gönderilir. Aracı satın alanlar gerekli bilgi ve belgeleri sağlayarak ilgili trafik tescil kuruluşundan bir ay içerisinde adlarına tescil belgesi almak zorundadırlar. Alıcıların tescil belgesi almak için süresinde başvuramaları halinde bu araçları alıcıları adına resen kayıt ve tescil ettirmeye Emniyet Genel Müdürlüğü yetkilidir. hükmünü içerdiğinden bu satışlar ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılmaktadır. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 279uncu maddesi Artırmada taşınır bir mal alan kişi, onun mülkiyetini ihale anında kazanır hükmünü içerdiğinden bu nitelikteki satışların ayrıca noterliklerde yapılması gerekmemektedir.

Emniyet Genel Müdürlüğünün 08.01.2001 tarihli ve 012960 sayılı görüşünde açıklandığı üzere; bu satışlarda, her ne kadar plakasız olsa da araçların daha önce tescil işlemi görmüş olmaları ve dolayısıyla ilk defa tescil işlemi yapılacak yeni araç sayılmamaları nedeniyle, adlarına düzenlenmiş Trafik Şahadetnamesine istinaden yeni sahipleri tarafından tescil işlemlerinin bir ay içerisinde yapılması zorunludur.

İlk defa tescil işlemi yapılacak araç olmamaları sebebiyle bir aylık süre içerisinde tescil yapılmadan alıcıların bu araçları noterliklerde bir başkasına satmaları mümkün bulunmamaktadır.

7) FATURAYA DAYALI OLARAK ALINAN VEYA GÜMRÜKTEN ÇEKİLEN, TESCİL KAYDI BULUNMAYAN ARAÇLARIN SATIŞ İŞLEMLERİ

7.1- Üç aylık tescil süresi içinde noterliklerde gerek kati gerekse mülkiyeti muhafazalı olarak satış ve devirlerinin yapılabileceği

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 20 inci maddesi gereğince, tescili zorunlu ve ilk

tescili yapılacak olan araçların satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde tescillerinin yapılması zorunludur.

Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 36 ncı maddesi gereğince de; tescili zorunlu ve ilk tescili yapılacak olan araçların satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde gerek kati gerekse mülkiyeti muhafazalı olarak başkalarına satış ve devirleri, sahiplik belgeleri (fatura, gümrük şahadetnamesi) esas alınarak noterlerce yapılabilir.

Gümrükler Genel Müdürlüğünün 10.11.1997 tarihli, 42676 ile İçişleri Bakanlığının 21.10.1997 tarihli, 224187 sayılı görüşlerinde açıklandığı üzere; fiili ithal (aracın vergilerinin ödenerek gümrük denetimi altından çıkması) yapılmayan ve Ülkemize gümrüklerden geçiş karnesi (triptik) veya geçici giriş belgesi ile getirilen araçların noterliklerde bir başkasına devir ve satışı yapılamaz.

7.2- Üç aylık tescil süresi içinde yapılacak satışlarda dikkat edilmesi gereken hususlar

Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 36ncı maddesi ile İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünün 3.4.1887 tarihli, 126859; 16.11.1993 tarihli, 296324 ve 13.8.1986 tarihli, 62282/97-283363 sayılı görüşlerinde açıklandığı üzere;

a) Bu nitelikteki satış ve devirler, araçların tescil edilmemiş olmaları nedeniyle sistem üzerinden değil, aşağıda açıklandığı üzere harç vergi ve ücretleri alınmak suretiyle normal sözleşme şeklinde yapılacaktır.

b) Satış işlemi ile satış tarihi sahiplik belgesine işlenerek tasdik edilecektir.

c) Bu satışlar hakkında trafik tescil kuruluşuna bilgi verilmeyecektir.

ç) Kanunen tanınan üç aylık süre geçtikten sonra, aracın ilk maliki adına tescil işlemi yapılmadan, başkalarına satış ve devirleri mümkün değildir.

d) Üç aylık sürenin başlangıcı olarak: Gümrükten çıkarılacak araçlar için vergilerin yatırılarak her türlü işlemleri tamamladıktan sonra gümrük idaresince verilen sahiplik belgesinin; faturaya dayalı olarak alınmış araçlar için ise faturanın düzenlendiği tarih kabul edilecektir.

e) Tescili zorunlu ve ilk tescili yapılacak olan gümrükten çekilmiş veya faturaya dayalı olarak alınmış araçları üç aylık süre içinde satın alanlar, 2918 sayılı Kanunun 20/d maddesi gereğince bir aylık süre içerisinde adlarına tescil ettirmek zorundadırlar. Bu kişilerin, adlarına tescil işlemini yaptırmadan, noterlikçe yapılan satışa ilişkin sözleşmeye

dayanarak aracı tekrar satışlarını yapması mümkün değildir.

7.3- Alınması gereken harç, vergi ve ücretler

Yeni satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde gerek kati gerekse mülkiyeti muhafazalı olarak başkalarına yapılan araç satış ve devirlerine ilişkin sözleşmeler, araçların tescil kayıtlarının olmaması nedeniyle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 20nci maddesinin (d) bendinin beşinci fıkrasında belirtilen istisna ile altıncı fıkrasında gösterilen maktu ücret uygulamasına tabi değildir. Bu nedenle, belirtilen nitelikteki satışlarda harç, vergi, değerli kağıt bedeli ve ücretlerin tarifelerde yazılı miktarlar üzerinden tahakkuk ve tahsil edilmesi icap etmektedir.

Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğünün 13.4.1993 tarihli, B.07.0 GEL. 023/2314-204-23573 ve 24.07.2007 tarihli, 65418 sayılı görüşlerinde açıklandığı üzere; bu satışlarda alınacak nispi harç ve damga vergisinin matrahı olarak, kasko değer listelerinde cinsi, markası, tipi, modeli ve yaşı itibarıyla yer alan sigorta prim değeri ile fatura değerinden yüksek olanı alınacaktır.

8) ARAÇ SATIŞ SÖZLEŞMELERİNİN HANGİ DURUMLARDA FESİH EDİLEBİLECEĞİ

Tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirlerinin 01.05.2010 tarihinden itibaren noterler tarafından elektronik ortamda yapılmasından önce, alıcı adına tescil yapılmamış ise bir aylık tescil süresi içinde alıcı ve satıcının sözleşmeyi fesih edebilmeleri mümkün bulunmaktaydı. Elektronik ortamda satış işlemlerinin yapılmasıyla birlikte tescil işlemi de hemen gerçekleştiği için tarafların aşağıda belirtilen durum dışında sözleşmeyi fesih etmeleri mümkün bulunmamaktadır. Alıcının aracı iade ve satıcının da kabul etmesi halinde yeniden satış yapılması gerekmektedir.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 227 ve 231 inci maddeleri arasında ayıplı mallarla ilgili düzenlemelere yer verilmiş ve alıcının, 227 nci maddede yazılı seçimlik haklarını, Kanunun 231 inci maddesine göre satıcının daha uzun bir süre üstlenmiş olmaması durumunda satılanın alıcıya devrinden başlayarak iki yıl içinde kullanması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü 28.02.2007 tarihli ve 05019 sayılı yazısıyla; araç satış işlemi tescil edilmiş olsun ya da olmasın araçta öngörülen bazı kusurlar (ayıplar) nedeniyle alıcı tarafından, eğer taraflarca kanunda öngörülen sürenin uzatılması konusunda bir anlaşmaya varılmamışsa iki yıllık süre içerisinde satış sözleşmesinin feshedilmesinin mümkün olduğu, bu sürenin kullanılmasında aracın tescil edilip edilmemesinin bir farklılığa neden olmayacağı yönünde bildirdiği görüşü de dikkate

alındığında, ayıplı mallarda ve sadece bu gerekçe ile alıcı ve satıcının sözleşmeyi feshedebilmeleri mümkün bulunmaktadır.

Ayıp nedeniyle iki yıllık süre içerisinde yapılacak fesih sözleşmesinin taraflarca tescil makamlarına ibraz edilip işlem yaptırımları gerekmektedir.

9) MİRAS YOLU İLE KALAN ARAÇLARIN MİRASÇILARA VEYA ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE DEVRİ

Miras yolu ile kalan araçların, Emniyet Genel Müdürlüğünün 3.4.1987 tarihli ve 126859 sayılı görüşünde açıklandığı üzere mirasçılarının tamamı veya biri ya da birkaçı adına tescil işlemi yapılmadan üçüncü bir kişiye satılması mümkün değildir.

Bu nitelikteki bir aracın, mirasçılarının tamamı veya biri ya da birkaçı adına tescil işleminin yapılabilmesi için;

a) Tüm mirasçılar adına tescil edilmesinin istenmesi halinde ilgililerin doğrudan tescil bürolarına başvurup işlem yaptırımları gerekmektedir.

b) Miras yolu ile kalan aracın mirasçılarının birisi ya da bir kaçı adına tescil ettirilmek istenmesi halinde ise, Emniyet Genel Müdürlüğünün 11.11.1996 tarihli ve 233 sayılı görüşünde de açıklandığı üzere; 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 677inci maddesi gereğince miras payının devri sözleşmesinin yapılması ve tescil makamlarına sunulması icap etmektedir.

Araç üzerindeki miras payının devri, devreden ve devralanın katılımı suretiyle iki taraflı sözleşme şeklinde yapılabileceği gibi, Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünün 20.08.2004 tarihli, 16474 ve Emniyet Genel Müdürlüğünün 24.03.2005 tarihli, 3749-59177 sayılı görüşlerinde belirtildiği üzere, miras payından feragat edildiğine ilişkin noterlikte yapılmış tek taraflı bir feragatname ile de yapılabilir. Adına tescil yapılmasını talep eden mirasçı, kendi lehine feragat edildiğini gösteren noterlikte yapılmış feragatnameyi tescil bürosuna ibraz etmek suretiyle tescil işlemini yaptırabilir.

Emniyet Genel Müdürlüğünün 12.01.2007 tarihli ve 14372 sayılı görüşünde açıklandığı üzere; miras yolu ile intikal eden aracın gerek mirasçılar adına, gerekse lehine feragat edilen mirasçı adına tescil işlemleri sırasında, trafik tescil kuruluşlarınca aracın motorlu taşıtlar vergisi borcu bulunup bulunmadığına dair belge arandığından, muristen intikal eden bir aracın mirasçılardan birine bırakılmasına dair noterliklerce miras payının devri sözleşmesi veya miras payından feragat ilişkili feragatname düzenlenmesi esnasında ilgili vergi dairesinden borcu bulunup bulunmadığına dair yazı istenmesine ve bunlarla

ilgili olarak trafik kuruluşlarına bilgi verilmesine gerek bulunmamaktadır.

Araç üzerindeki miras payının devri, yukarıda açıklandığı gibi 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 677 nci maddesi gereğince yapılan bir devir olup, iki taraflı bir sözleşme ya da tek taraflı miras payından feragat şeklinde yapılması mümkün bulunmaktadır. Harçlar Kanununa bağlı (2) sayılı Tarifenin 11 inci maddesinden anlaşılabacağı gibi, gerek sözleşme şeklinde, gerekse tek taraflı feragatte bir değer gösterme zorunluluğu bulunmamaktadır.

Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığının 24.10.2005 tarihli ve 56221 sayılı yazısında 23.08.1995 tarihli ve 46567 sayılı yazımızda da belirtildiği gibi feragatnamelerin maktu harca tabi tutulması, 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıtlar arasında feragatnameler yer almadığından damga vergisine tabi tutulmaması gerekmektedir denildiğinden, miras payının devrine ilişkin tek taraflı feragatnameler damga vergisine tabi tutulmayacak, bunlardan sadece maktu harç tahsil edilecektir

10) REHİNLİ VE HACİZLİ ARAÇLARIN SATIŞLARI

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 20 nci maddesinin (d) bendi gereğince, tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirleri, taşıt üzerinde satış ve/veya devri kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunmaması halinde, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi veya trafik tescil kayıtları esas alınarak yapılmaktadır.

Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (m) bendinin üçüncü fıkrası uyarınca, haciz, rehin, ihtiyati tedbir gibi kısıtlayıcı şerhler, aracın elektronik ortamda tutulan sicili veya aracın bilgisayar kayıtlarına işlenmekte ve araç tescil belgelerine ise bu şerhlere ilişkin kayıt konulmamaktadır.

Bu sebeple, elektronik ortamda Emniyet Genel Müdürlüğünden gelen kayıtlarda araç üzerinde devri kısıtlayıcı rehin, haciz ve ihtiyati tedbir gibi bir tedbir veya kayıt bulunması halinde sistem izin vermediğinden satış yapılamamaktadır. Satışın yapılabilmesi için ihtiyati tedbirlerle ilgili olarak mahkemesince verilen iznin, rehin için rehin alacaklısının verdiği muvafakatin ve haciz için ise İcra ve İflas Kanununun 86ncı maddesi doğrultusunda alacaklının muvafakati ile icra müdürünün izninin sisteme işlenmesi ve buna dayalı olarak da sistemin satışa izin vermesi gerekmektedir.

11) RÖMORK VE YARI RÖMORK SATIŞLARI

Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 3üncü maddesinde;

Römork: Motorlu araçla çekilen insan veya yük taşımak için imal edilmiş motorsuz araç,

Yarı Römork: Bir kısmı motorlu taşıt veya araç üzerine oturan, taşıdığı yükün ve kendi ağırlığının bir kısmı motorlu araç tarafından taşınan römork,

Hafif Römork: Azami yüklü ağırlığı 0.75 tonu geçmeyen römork veya yarı römork, olarak tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmeliğin 29 ve 42nci maddeleri uyarınca;

Trafik tescil kuruluşlarınca tescile tabi motorlu araçlara takılarak kullanılacak yapıda ve yüklü ağırlığı 750 kg.'ın üstünde olan römork ve yarı römorklar (traktör römorkları hariç) ayrı ayrı tescil edilirler. Tescile tabi römork ve yarı römorkların satışları da sistem üzerinden yapılacaktır.

Traktör römorkları ise, ayrı olarak tescil edilmeyip, bir dilekçe ile müracaat halinde, sahiplik ve teknik belgesindeki gerekli bilgiler, çekecek traktörün tescil ve trafik belgesinin ilgili bölümüne işlenir. Madde hükmünden anlaşılağı üzere, traktör römorklarının tescil zorunluluğı bulunmamaktadır. Tescil edilmiş traktör römorklarının noter senedi ile başkasına satış veya devri halinde, belgelere ve deftere kayıt konularak verilen plaka geri alınıp iptal edilir.

Tescili yapılmamış traktör römorklarının satışları, menkul mal satışı olarak normal satış sözleşmesiyle yapılacaktır.

12) TAKOGRAF AYGITININ SATIŞ SENEDİNDE AYRICA GÖSTERİLMESİNİN GEREKMEDİĞİ

Yönetim Kurulunun 29.08.2001 günlü toplantısında görüşülen Emniyet Genel Müdürlüğünün 16.08.2001 tarih ve 0171 sayılı genelgesinde açıklandığı üzere;

4721 Türk Medeni Kanununun 684üncü maddesine göre bir şeye malik olan kimsenin o şeyin bütünleyici parçalarına da malik olacağından, Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 64üncü maddesinin (b) bendi gereğince kamyon, çekici ve otobüslerde İçişleri ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlıklarının görüşlerini de alarak Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının belirlediğı kullanılır durumda takograf bulundurulmasının zorunlu olması, araç satışının bu cihazı da kapsaması nedeniyle, satış senedinde ayrıca belirtilmesine gerek bulunmamaktadır.

13) ARAÇ KİRALAMA VE TAŞIMA SÖZLEŞMELERİ

13.1- Tahditli ticari plakalı aracın kiraya verilemeyeceği

İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Birliğimize gönderdiği 24.5.1991 tarihli, 126132 ve 14.06.2006 tarihli, 5847-103455 sayılı yazılarında;

... tahditli ticari plakalı bir aracı mevcut mevzuata uygun olarak elde edemeyen kişilerin kira sözleşmesi yapmak suretiyle ticari araç edinip, işletmesi için yapılacak akitler hakkaniyet prensiplerine de uymayacağından bu tür akdin noterlerce düzenlenmemesi gerekmektedir.

"...plaka tahdidi uygulanan illerde ancak Bakanlar Kurulu kararına uyularak verilen ticari plakalı otoların Ticari Araç Tahsis Belgesi almış olan sahipleri tarafından işletileceği, Bakanlar Kurulu Kararında öngörülen usul ve şartlara uygun bir şekilde devir işlemleri gerçekleşmeden muvazaalı kira sözleşmesine istinaden bu otoların çalıştırılmayacağı, tespiti halinde bu otoların trafikten men edilmesi gerektiği,

Yukarıda belirtilen açıklamalar çerçevesinde tahdit kapsamında bulunan umum servis araçlarının (S plakalı araçlar) kiraya verilmesi konusunda noterliklerde kira sözleşmesi yapılması uygun görülmemektedir.

Yönünde görüş bildirilmesi nedeniyle, tahditli ticari plakalı araçların kiraya verilmesine ilişkin sözleşmelerin noterliklerde yapılmaması icap etmektedir.

13.2- Taşıt kira ve taşıma sözleşmeleri

6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 299 uncu maddesinde kira sözleşmesi, kiraya verenin bir şeyin kullanılmasını veya kullanmayla birlikte ondan yararlanılmasını kiracıya bırakmayı, kiracının da buna karşılık kararlaştırılan kira bedelini ödemeyi üstlendiği sözleşme olarak tanımlanmıştır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun Taşıma İşleri başlıklı Dördüncü Kitabında yer alan 850 nci maddesi de Taşıyıcı, taşıma sözleşmesiyle eşya veya yolcu taşıma işini veya ikisini birlikte üstlenen kişidir. Eşya her türlü yükü de kapsar.

Taşıyıcı, taşıma sözleşmesiyle eşyayı varma yerine götürmeyi ve orada gönderilene teslim etmeyi veya yolcuyu varma yerine ulaştırmayı; buna karşılık, eşya taşımada gönderen ve yolcu taşımada yolcu, taşıyıcıya, taşıma ücretini ödemeyi borçlanır. hükümlerini içermektedir.

Taşıt kira sözleşmesi ile taşıma sözleşmesinin birbirinden ayırt etmek için öncelikle taşıt

sahibinin yüklenimine bakılması gerekir. Taşıt sahibi, kendisinin bakım ve denetimi altında olan taşıtı ile sadece taşıma işlemini yapmakta ise, bu bir taşıma sözleşmesidir. Buna karşılık, taşıt çıplak olarak ve varsa çalışanları ile birlikte tamamen diğer tarafın kullanım ve yararlanmasına bırakılmış ise, bu da kira sözleşmesidir.

Uygulamada genellikle sözleşmelerin, taşıt sahibinin, taşıt ve çalışanlarının tüm giderleri ile taşıtın bakım ve muhafazasını kendi bakımı ve sorumluluğu altında tutmasına ve bunun bir taşıma işi olmasına rağmen kira sözleşmesi başlığı ile noterlere onay için getirildikleri görülmektedir. Özellikle, kiralanması mümkün olmayan tahditli ticari plakalı araçlarla yapılmak istenilen işin taşıma olmasına rağmen, bunların kira sözleşmesi başlığı altında onaylanması talep edilmektedir. Bu nedenle sözleşmenin başlığında ne yazıldığına bakılmaksızın, tarafların taahhütlerine bakılarak sözleşmenin hangi niteliği taşıdığının araştırılması ve damga vergisinin de buna göre tahakkuk ve tahsili gerekmektedir.

13.3- Kiraya verilemeyecek araçlar, belirli koşullarla kiraya verilebilecek araçlar

Geçici ithali yapılan yabancı plakalı taşıtlar kiralanamaz. (Bakınız 3.11 maddesi)

Suriye Arap Cumhuriyeti vatandaşlarınca Ülkelerinden getirilen ve Ülkemizde geçici trafik belgesi ve tescil plakası verilen araçlar kiralanamaz. (Bakınız 3.12 maddesi)

Engelli araçlarından;

Tescil belgelerinde ve bilgisayar kayıtlarında ... ilgili gümrük müdürlüğünün izni olmadan . Kiralanması yasaktır." şeklinde şerh konulanlar, bu izin alınmadan,

Tescil belgelerinde ve bilgisayar kayıtlarında, "... beş yıl içerisinde Özel Tüketim Vergisi ödenmeden kiralanması, ödünç verilmesi yasaktır." şeklinde şerh konulanlar, beş yıllık süre içinde bu vergi ödenmeden,

kiralanamaz. (Bakınız 3.14 maddesi)

13.4- Rehinli araçların kiraya verilmesi

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 939uncu maddesinde, Kanunda öngörülen ayrık durumlar dışında taşınırın, ancak zilyetliğin alacaklıya devri suretiyle rehin edilebileceği; ayrık durumların açıklandığı 940ıncı maddesinde ise, gerçek veya tüzel kişilerin alacaklarının güvence altına alınması için, kanun gereğince bir sicile tescili zorunlu olan taşınır mallar üzerinde, zilyetlik devredilmeden de, taşınır malın kayıtlı bulunduğu sicile yazılmak suretiyle rehin kurulabileceği belirtilmiştir.

Bu hükümlerden anlaşılacağı gibi, tescil edilmiş araçlar üzerinde, aracın rehin alacaklısına teslim edilmesi veya tescil kayıtlarına rehin şerhi verilerek aracın rehin borçlusunda bırakılması suretiyle rehin kurulabilir.

Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü, konuya ilişkin olarak gönderdiği 25.05.2007 tarihli ve 11280 sayılı cevap yazısıyla;

Tescil edilen araçlar üzerinde rehin hakkı kurulması halinde;

a) Aracın zilyetliği rehin alacaklısına devredilmiş ise, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 299 uncu maddesinde belirtildiği gibi kiraya veren, kiralanmış nesneyi kiracının kullanmasına bırakmak borcu altına gireceğinden aracın kiralanabilmesi için aracın zilyedi olan rehin alacaklısının muvafakatinin bulunması gerekmektedir.

b) Rehin tescil kayıtlarına şerh edilmiş ve araç rehin borçlusu malike bırakılmış ise, araç sahibi, mülkiyet başkasına geçirilmemek kaydıyla ve değerinde azalma meydana gelmeyecek şekilde araç üzerinde tasarrufta bulunabilir ve bu kapsamda aracını kiralayabilir. Ancak keyfiyetin rehin alacaklısına bildirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir yönünde görüş bildirdiğinden, rehinli aracın kiralanmasında yukarıda belirtilen ayrıma göre işlem yapılması icap etmektedir.

Yönetim Kurulunun;

25.07.2008 tarihli toplantısında alınan karar uyarınca, (a) bendinde belirtilen muvafakatnamenin noterliklerde yapılmış olması,

11.07.2007 tarihli toplantısında alınan kararı uyarınca da, (b) bendinde belirtilen rehin alacaklısına yapılacak bildirimin, işlem örneğinin tebligat yolu ile rehin alacaklısına gönderilmesi suretiyle yapılması,

gerekmektedir.

13.5- Hacizli araçların kiraya verilmesi

İİK nun 86 ncı maddesi gereğince, borçlu, alacaklının muvafakati ve icra memurunun müsaadesi olmaksızın mahcuz taşınır mallarda tasarruf edemez. Haciz sonrası, haczedilen malın borçluya teslim edilmesi o malın saklanması amacını taşıdığından, borçlu hacizli mal üzerinde hiçbir şekilde tasarrufta bulunamaz. Bu nedenle; üzerinde haciz kaydı bulunan araçların, alacaklının muvafakati ve icra memurunun izni olmaksızın kiraya verilmesi mümkün bulunmamaktadır.

14) ARAÇLAR ÜZERİNE REHİN KONULMASINA VE KALDIRILMASINA İLİŞKİN İŞLEMLER

Emniyet Genel Müdürlüğü teşkilatına gönderdiği 14.04.1999 tarih ve 00057 sayılı genelgesiyle;

Sözleşme serbestisi ilkesi doğrultusunda kanuna, ahlaka ve adaba aykırı olmayan konularda noterliklerin rehin sözleşmesi tanzim etmeye yetkilerinin bulunması nedeniyle, talep halinde noterliklerde araç rehin sözleşmeleri yapıldığını,

Noterliklerce tanzim edilen rehin sözleşmelerinin tebligat yolu ile ilgili tescil kuruluşuna gönderilmesi halinde yazıyı alan tescil kuruluşunun gerekli şerhi araç dosyasına işleyeceğini,

Söz konusu şerhin kaldırılmasına dair herhangi bir noterlik tarafından ilgili trafik kuruluşuna gönderilecek yazıya istinaden de önceden konan şerhin kaldırılacağını duyurmuştur.

Noterliklerde yapılacak araç rehin sözleşmelerinin tebligat yolu ile ilgili trafik tescil kuruluşuna bildirilmesi gerekmele birlikte, Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 30uncu maddesinin birinci fıkrasının (m) bendinin üçüncü fıkrasında yer alan Araç tescil belgesine bu şerhlere ilişkin kayıt konulmaz. hükmü gereğince tescil belgelerinin üzerine haciz, rehin gibi kısıtlayıcı şerhler yazılmayacaktır.

Emniyet Genel Müdürlüğünün 03.11.2004 tarihli ve 12596-196665 sayılı yazısında yer verildiği üzere; trafik tescil kayıtları üzerinde bulunan rehin şerhlerinin, talep edilmesi durumunda rehin alan kişi veya kurum tarafından verilmiş noter onaylı bir beyanname veya ibranameye istinaden kaldırılabilir.

Maliye Bakanlığı, 30.01.1995 tarihli, 5085; 31.10.2003 tarihli, 63-6314/272-46988 ve 25.02.2004 tarihli, 7827 sayılı görüşleriyle, kredi alacaklısı bankalar tarafından rehin

şerhinin kaldırılması için trafik tescil bürolarına hitaben yazılan beyanname niteliğindeki müzekkerelerin, kredi veya rehin değerini içerse dahi ibraname niteliğinde bulunmadığını ve bu sebeple de damga vergisine tabi tutulamayacağını, harcın da maktu olarak alınması gerektiğini bildirmiştir.

Alacağın tahsil edildiğine ve borçlunun ibra edildiğine dair ibraname yapılmasının istenmesi halinde ise, damga vergisine tabi olmayan bu kağıtlardan alınacak harcın nispi olarak tahsili gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Saygılarımla,

Yunus TUTAR

BAŞKAN

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA